

Jihočeská univerzita
V Českých Budějovicích
Zemědělská fakulta

Studijní program: B 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

**Bankovní systém České republiky a jeho
začleňování do struktur středoevropského
bankovníctví univerzálního charakteru**

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Růžena Víšková Ph.D.

Autor: Tomáš Brzák

2006

Děkuji Ing. Růženě Víškové PhD. za konzultace a za podnětné a cenné rady, které jsem využil v mé bakalářské práci. Dále bych chtěl poděkovat Dr. Andreas Bley ze spolku veřejných bank a Dr. Andrea Neugedauer z DZ Bank za pomoc při získávání podkladů pro zpracování této bakalářské práce.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Bankovní systém České republiky a jeho začleňování do struktur středoevropského bankovníctví univerzálního charakteru samostatně vypracoval a použil jsem jen zdrojů, které uvádím v příložené bibliografii.

.....

Podpis

Abstract

Incorporation of the Czech Banking System into the European Banking Structure of the Universal Character)

My bachelor's thesis discusses the "Czech banking system and its incorporation into the Central European banking system of the universal character." The goal of this thesis is to evaluate the Czech Republic's existing banking system and to analyze the key bank indicators in the Czech Republic in the context of common banking practice in Central Europe, and to determine which banking model type the Czech system is closest to. The thesis has two sections – theoretical and practical. The theoretical part deals with an analysis of the types of banking systems, their advantages and disadvantages, and the types of banks on the banking market. This section also focuses on the characteristics of the Czech banking system, conditions for the establishment of banks, legislative background, types of banks and rules for cautious conduct. The practical section compares the banks based on individual indicators, such as the balance sum, capital adequacy, net profit, equity in the Czech Republic as well as in Germany. This is followed by a comparison of the banks in terms of their interest and pricing policy and an analysis of the prevalent bank products and the client segments.

Keywords: The Bank, Own structure, The Bank charges, The Czech National Bank, Commercial Banks, The Bank Products

Obsah

1. Úvod	7
2. Literární řešerše	8
3. Metodika	10
4. Bankovní systém	12
4.1. Formy uspořádání bankovní soustavy	12
4.2. Totální univerzální bankovní systém.....	13
4.3. Systém centrální banka + univerzální obchodní banky	14
4.4. Systém centrální banka + banky + realitní banky	16
4.5. Systém centrální banka + obchodní banky + investiční banka.....	17
4.6. Systém centrální banka + obchodní banky + investiční banky	17
+ realitní banky	17
5. Banky.....	19
5.1. Základní funkce bank	19
5.2. Investiční bankovníctví	20
5.3. Druhy bank	21
5.4. Česká národní banka.....	23
5.5. Banky se speciálními funkcemi.....	24
5.6. Regulace a dohled v ČR	25
5.7. Základní povinnosti bank ČR.....	27
5.7.1. Kapitálová přiměřenost.....	27
5.7.2. Přiměřenost likvidity	29
5.7.3. Úvěrová angažovanost.....	29
5.7.4. Poskytování informací.....	29
5.7.5. Pravidla ochrany před nelegálními praktikami v bankovní sféře.....	30
6. Vlastnická struktura bank	31
6.1. Česká republika	31
6.1.1. Základní kapitál	32
6.1.2. Vlastní kapitál.....	33
6.1.3. Kapitálová přiměřenost.....	34
6.1.4. Bilanční suma	35
6.1.5. Hospodářský výsledek – čistý zisk.....	36
6.1.6. Podle počtu bankovních míst v České republice.....	37
6.1.7. Ocenění bank	37
6.1.8. Celkové hodnocení	38
6.2. Německo.....	38
6.2.1. Bilanční suma	39
6.2.2. Podle počtu bankovních poboček	40
6.2.3. Podle počtu zaměstnanců	41
6.2.4. Kapitálová přiměřenost.....	41
6.2.5. Hospodářský výsledek – čistý zisk.....	42
6.2.6. Vlastní kapitál.....	43
6.2.7. Celkové hodnocení	43
6.3. Srovnání.....	44
7. Bankovní produkty a segmenty klientů	45
7.1. Česká republika	45
7.2. Německo.....	47
7.3. Celkové hodnocení	49
8. Úroková a poplatková politika	50

8.1. Česká republika	50
8.1.1. Úrokové sazby	50
8.1.2. Bankovní poplatky.....	51
8.1.3. Shrnutí	54
8.2. Německo.....	55
8.2.1. Úroková politika.....	55
8.2.2. Poplatková politika.....	56
8.2.3. Shrnutí	58
8.3. Celkové hodnocení	58
9. Závěr.....	59
10. Přílohy	62
11. Seznam použité literatury	65

1. Úvod

V bakalářské práci pojednávám o posouzení bankovního systému, který je v současné době v České republice s porovnáním se systémem, který je u našich sousedů v Německu. Zároveň jaké jsou základní podmínky pro vznik banky nebo na jakém základě je možno v ČR zřídit pobočky zahraničních bank, jejich pravidla obezřetného chování do kterého je zahrnována likvidita, kapitálová přiměřenost a solventnost. Jaké typy bank působí na našem trhu, a které specializované instituce zde působí a jaké jsou jejich základní funkce. Porovnání vlastnické struktury v ČR bude na základně analýzy stěžejních ukazatelů, jako je například bilanční suma, velikost vlastního kapitálu, kapitálová přiměřenost, čistý zisk po zdanění, počet zaměstnanců u jednotlivých bank, které působí na bankovním trhu. Smyslem je vždy vyhodnocení jednotlivého ukazatele a vytvořit přehled o nejsilnějších bankách v daném ukazateli. Také popsání jednotlivých bankovních produktů, které jsou nabízeny v České republice a Německu a jejich vzájemné porovnání a vyhodnocení. Zhodnocení z hlediska bankovních poplatků, které jsou účtovány klientům v České republice a nejsou nijak nízké se srovnáním s výší poplatků, které banky účtují v Německu a jejich obchodních politik a jejich vzájemné vyhodnocení. Dále pak k jakému modelovému typu bankovní soustavy se český bankovní systém přibližuje a nastínění předpokládaného vývoje a formování daného systému.

2. Literární rešerše

Pro vypracování této bakalářské práce byla použita tato literatura:

Petr Dvořák: Komerční bankovníctví pro bankéře a klienty, Praha, 1999

Dvořák vysvětluje co je banka, jaké druhy bank v ekonomice existují a jaké funkce plní. Je zde rovněž objasněno fungování bankovního systému včetně bankovního systému v České republice.

Vojtěch Polidar: Management bank a bankovních obchodů, Ekopress, 1999

Autor se velmi podrobně zabývá co je to banka a jednotlivými druhy bank, které působí na bankovním trhu, cíle a zásady bankovního podnikání a pravidel obezřetného podnikání.

Zbyněk Revenda: Peněžní ekonomie a bankovníctví, Praha 1999

Autor se zabývá centrálním bankovníctvím, kde popisuje postavení a činnost centrální banky, dále nástroje měnové politiky a systém regulace a dohledu bank. Je zde věnována zvláštní pozornost centrální bance v naší ekonomice. Je zde popsáno i obchodní bankovníctví.

Zbyněk Revenda: Centrální bankovníctví, Praha 2002

Autor popisuje centrální banky, které působí v ekonomickém prostředí, dále obchodní a další banky, postavení centrální banky na trhu. Jde i o postavení České národní banky v naší ekonomice, ale nalezneme zde i působení bank v ostatních zemích. Jsou zde popsány i jednotlivé činnosti centrální banky, regulace a dohled bankovního systému, základní povinnosti bank a podmínky vstupu do bankovníctví.

Bohuslava Šenkýřová a kol.: Bankovníctví I učebnice, Praha 1999

Autor se zabývá tematikou, která se týká historické kapitoly a základních charakteristik bankovní soustavy jako celku, platebního styku a důležitých obchodů bank. Popisuje také strukturu bankovníctví, jaké typy bank existují, jednotlivé druhy bank a dále vývoj bankovních systémů.

Výroční zprávy

Popisují hospodaření jednotlivých bank za rok 2004, a jaké změny nastaly oproti minulým rokům a výhledy do budoucna jednotlivých bank.

www.cnb.cz

Stránky, kde nalezneme přehled o českém bankovním sektoru a veškeré bankovní zákony, aktuální sazby, které Česká národní banka zveřejňuje. Také počet bank, které působí na bankovním trhu.

www.dsgv.de

Zde nalezneme spolek spořitelen, kde je zveřejňováno kolik spořitelen působí na německém trhu, jaký mají podíl na bilanční sumě, jakým způsobem se vyvíjí ukazatelé a jaký mají výhled do budoucna.

www.voeb.de

Spolek veřejných bank, kde nalezneme jednotlivé členy a jakého podílu dosahují jednotlivé banky na bilanční sumě, počet klientu u všech veřejných bank a jaké významné události jednotlivé banky zaznamenaly.

www.bdb.de

Spolek soukromých bank. Informuje jakým způsobem se vyvíjí jednotlivé ukazatelé soukromých bank a lze zde nalézt i jednotlivé výkazy bank.

3. Metodika

Hlavním cílem mé bakalářské práce je porovnání současného bankovního systému v České republice na základě analýzy stěžejních ukazatelů bank v ČR v kontextu s běžnou střeoevropskou bankovní praxí a posouzení k jakému modelovému typu bankovní soustavy se český systém přibližuje. Analýza bankovní soustavy je podle nejdůležitějších ukazatelů, dále porovnání z hlediska poskytovaných bankovních produktů. Porovnání také z hlediska úrokové a poplatkové politiky v obou zemích. Jedním z klasických představitelů střeoevropského bankovníctví je Německo, které má vyspělý bankovní systém univerzálního charakteru. Německý bankovní systém je mnohem vyspělejší než u nás, a také většina bank působí na trhu delší dobu. V Německém bankovním systému je celá řada bank, od malých bank až po velké bankovní koncerny, které vytváří síť bank a poboček po celé Evropě i v zámorí. V jejich vlastnictví jsou i některé české banky.

Dílčí cíle

Vyhodnocení bank na českém a německém trhu podle jednotlivých ukazatelů

Posuzuje se postavení bank na českém a německém bankovním trhu a jejich pořadí podle různých ukazatelů jako například ukazatel bilanční sumy, kapitálové přiměřenosti, hospodářského výsledku po zdanění, podle počtu obchodních míst, základního kapitálu a vlastního kapitálu.

Porovnání úrokové a poplatkové politiky v České republice a Německu včetně zmapování poskytovaných produktů.

Porovnání jednotlivých poplatkových a úrokových sazeb v obou zemích u stejných produktů, služeb a dále porovnání poskytovaných produktů pro jednotlivé segmenty zákazníků.

První část

První část porovnává postavení bank a jejich pořadí na českém kapitálovém trhu podle jednotlivých ukazatelů. Byla vypracována na základě údajů z výročních zpráv jednotlivých bank za rok 2004 a z webových stránek bank. Byly posuzovány komparační metodou.

Byly použity tyto ukazatele:

Ukazatel č. 1.

$$\begin{aligned} & \text{Bilanční suma banky} \\ \text{\%-ní podíl bilanční sumy} &= \frac{\text{-----}}{\text{Bilanční suma bank. Sektoru ČR}} * 100 \\ \\ & \text{Bilanční suma} \\ \text{\%-ní podíl bilanční sumy} &= \frac{\text{-----}}{\text{Bilanční suma bank sektoru v Německu}} * 100 \\ & \text{Počet obchodních míst} \\ \text{\%-ní podíl obchodních míst} &= \frac{\text{-----}}{\text{Celkový počet obchodních míst}} * 100 \end{aligned}$$

Při porovnávání a těchto ukazatelů, byl použit kurz, podle kurzovního lístku České národní banky k 31.12.2004 a to ve výši 30,465 Kč/Euro. Na základě přepočítaných částek na Kč pak bude možno porovnávat jednotlivé ukazatele. V Německu bylo vybráno pro porovnání pět velkých bank a to Commerz bank, Hypo Bank, DZ Bank, Bayern Landes Bank a jako poslední West Landes Bank.

Druhá část

Posouzení jednotlivých bankovních produktů, které nabízí banky na českém kapitálovém trhu s porovnáním produktů, které jsou na německém kapitálovém trhu, dále pak jakým klientským segmentům jsou jednotlivé produkty nabízeny.

Třetí část

Třetí část je zpracována podle jednotlivých sazebníků a úrokových sazeb, které jsou platné od 1. února 2006 za jednotlivé úkony, které banky provádějí. V České republice pro porovnání byly vybrány dvě velké banky a to Československá obchodní banka a Komerční banka, a skupinu středních bank zastupuje Raiffeisenbank. V Německu byly také vybrány dvě velké banky a to Deutsche bank a Postbank, a zástupce středních bank Hypobank.

4. Bankovní systém

Bankovním systémem se rozumí souhrn bank působících v určitém teritoriu, zpravidla v určité zemi, jejich vzájemných vazeb a vazeb k okolí. Při vymezování bankovního systému je třeba vyřešit základní problém, kterým je vymezení banky. Neboli je třeba vymezit okruh institucí, které zahrneme do bankovního sektoru.

Přístup v tomto směru nebývá jednotný, což potom ztěžuje mimo jiné i porovnání bankovních systémů jednotlivých zemí. Při vymezování bankovního systému se můžeme setkat v zásadě s dvojitým přístupem:

- v užším pojetí bývají do bankovního systému zahrnovány pouze instituce, které jsou bankami podle příslušného zákona
- v širším pojetí se dále do bankovního systému zahrnují i některé další finanční instituce

Situaci v poslední době stále více ztěžuje rozmazávání hranic mezi bankami a nebankovními finančními institucemi. Některé bankovní produkty se snaží poskytovat i nebankovní instituce (označované někdy jako „near banks“)¹, což je obvykle vedeno snahou vyhnout se přísným regulačním pravidlům, která se vztahují na banky.

Funkce a způsob fungování bankovního systému jsou determinovány v základní rovině existujícím ekonomickým systémem v dané zemi, jeho podstatou a rozvinutostí. K dalším relevantním faktorům ovlivňujícím uspořádání a fungování bankovního systému určitě můžeme zařadit rozvinutost finančního trhu, měnovou stabilitu, směnitelnost měny, zapojení dané země do nadnárodních struktur, způsob regulace bank, historický vývoj, tradice a řadu dalších.

4.1. Formy uspořádání bankovní soustavy

V závislosti na působení výše uvedených faktorů mohou být bankovní systémy v jednotlivých zemích uspořádány na různých principech. Přestože konkrétní podoba bankovních systémů v té které zemi je specifická řadou větších či menších detailů, můžeme přesto vymezit určité základní varianty uspořádání bankovních systémů.

Klasifikace bankovních systémů obvykle vychází z hlediska, jaké bankovní produkty (obchody) mohou jednotlivé banky nabízet (provádět). Často se setkáme s tím, že

¹ Dvořák, P.:1999, s. 75

uvedené hledisko se koncentruje do dvou pohledů na bankovní systémy, které se potom člení ze dvou hledisek:

- podle toho, zda existuje či nikoliv v daném bankovním systému centrální banka se svými makroekonomickými funkcemi, se rozdělují bankovní systémy na jednostupňové a dvoustupňové. Dvoustupňová bankovní soustava je založena na oddělení makroekonomické funkce, kterou zabezpečuje centrální banka, a mikroekonomické funkce, která je doménou sítě komerčních bank. Za hlavní cíl centrální banky se obvykle považuje dosahování měnové stability, komerční banky naopak provádějí svoji činnost na ziskovém principu.
- Podle rozsahu oprávnění jednotlivých bank k provádění bankovních obchodů, neboli podle institucionálních vazeb mezi komerčním a investičním bankovníctvím, členíme bankovní systém na univerzální a oddělené (specializované)¹.

Je třeba si ovšem uvědomit, že toto členění je velmi obecné a zcela neodráží reálně existující bankovní systémy. Pokusíme se proto o přesnější členění bankovních systémů, které v sobě odráží výše uvedené přístupy a dále je prohlubuje a zpřesňuje. Podle hlediska, jaké bankovní produkty (obchody) mohou jednotlivé banky v rámci daného bankovního systému nabízet (provádět), můžeme vyčlenit 5 základních typů bankovních systémů.

4.2. Totální univerzální bankovní systém

Za základ tohoto systému můžeme v obecné rovině označit plně univerzální banky, které mohou provádět veškeré bankovní obchody, to znamená včetně emise bankovek. Neboli v těchto systémech chybí institucionálně oddělená centrální banka se standardními makroekonomickými funkcemi. Proto tento systém můžeme (na rozdíl od všech následujících) označit za jednostupňový.

- Jde o systém, který fungoval v počátečních obdobích rozvoje bankovníctví. Vzhledem k neexistenci centrální banky ani žádných regulačních orgánů mohly banky provádět veškeré bankovní obchody, tedy včetně emise bankovek. Tento systém prakticky končí se vznikem centrálních bank a přechodem práva emise bankovek a některých dalších funkcí výhradně na tyto banky

¹ Dvořák, P.:1999, s. 76

- Pod tento systém můžeme rovněž zařadit i bankovní systémy v bývalých zemích s centrálně plánovanou ekonomikou. I zde postrádáme centrální banku jako instituci starající se o makroekonomickou měnovou stabilitu. Oproti bankovním systémům stojícím na počátku vývoje bankovníctví se ovšem jednalo o zcela odlišný typ bankovního systému, protože byl vázán na centralistický typ ekonomického prostředí, ve kterém byla zcela potlačena funkce trhu a banky hrály obecně pouze druhořadou úlohu

Dominantní roli v tomto bankovním systému hrála státní monobanka, která v sobě spojovala jak snahy o řízení měnového vývoje, tak i mikroekonomické funkce založené na zprostředkování alokace finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty (a poskytování dalších bankovních produktů). Je třeba však stále vidět to, že převážná činnost banky v obou sférách byla determinována direktivním centrálním plánem. Na těchto principech fungoval do roku 1990 i bankovní systém v naší zemi

- Systém založený na plně univerzálních bankách je základem teorie tzv. svobodného (volného) bankovníctví (free banking)¹. Zastánci této teorie – stručně řečeno – kritizují roli centrální banky, doporučují její zrušení a východisko hledají v systému konkurujících si plně univerzálních (tzn. včetně možnosti emitovat bankovky) bank. Regulační funkce centrální banky by podle zastánců této teorie přešly na trh, který by je zabezpečil efektivněji.

4.3. Systém centrální banka + univerzální obchodní banky

Tento systém vyčleňuje na jedné straně pouze centrální banku se svými specifickými úkoly včetně výhradního práva emise bankovek, na straně druhé potom síť univerzálních bank, které mohou provádět prakticky veškeré bankovní činnosti (s výjimkou emise bankovek). Pro univerzální bankovní systém je typické propojení (personální, účetní) mezi jednotlivými činnostmi banky včetně činností v oblastech komerčního a investičního bankovníctví. Systém má obvykle oligopolní strukturu, to znamená, že z hlediska podílu na trhu dominuje několik málo velkobank.

¹ Dvořák, P.: 1999, s. 77

Hlavní přednosti univerzálního bankovního systému

- Klient má možnost získat veškeré bankovní produkty od jedné banky, k jejich získání tak potřebuje spojení pouze s jedinou bankou, což mu šetří čas i náklady. Pro univerzální banky je typická hustá pobočková síť, což znamená pro klienta snadnou a pohodlnou dostupnost bankovních služeb.
- Univerzální banka zná lépe své klienty a může jim nabídnout své služby za výhodnějších podmínek. Univerzalita usnadňuje bankám získat klienty pro nové produkty, protože je vždy snadnější stávajícímu klientovi prodat další produkt nežli získat zcela nového klienta.
- Možnost poskytovat prakticky veškeré bankovní produkty umožňuje bance větší diverzifikaci svých činností, což snižuje riziko banky a posiluje její stabilitu i stabilitu bankovního systému jako celku. Univerzální banky mohou sehrát i stabilizační úlohu vůči nebankovnímu sektoru, protože díky své síle snáze překonají období recese a neakcelerují tak ekonomické potíže.

Problémy s univerzálním bankovníctvím

- Vzniká konflikt zájmů plynoucí ze vztahu banky ke klientovi v rámci produktů komerčního a investičního bankovníctví. Propojení komerčního a investičního bankovníctví v jedné instituci umožňuje bance využívat informací o klientovi získaných při poskytování služeb komerčního bankovníctví při provádění obchodů na kapitálovém trhu. Tím tyto banky získávají značnou informační výhodu oproti jiným subjektům vystupujícím na kapitálovém trhu, což negativně ovlivňuje konkurenční prostředí.
- Obvyklá oligopolní struktura univerzálního bankovníctví negativně působí na konkurenční prostředí v bankovníctví. Navíc univerzální velkobanky v sobě koncentrují velkou ekonomickou moc, která může mít i své politické aspekty. Případný krach těchto bank by měl dalekosáhlé dopady, proto jsou tyto banky v případě problémů obvykle sanovány za vydatného přispění státu
- Univerzální velkobanky mívají tendenci k nadměrnému růstu provozních nákladů, jejichž sledování je v těchto bankách obtížnější, rovněž i jejich snižování je komplikovanější.

Je třeba si ovšem uvědomit, že příčiny výše uvedených problémů (snad s výjimkou prvního) vyplývají spíše z velikosti bank a méně z jejich univerzality. Proto je možné do značné míry eliminovat i v rámci univerzálního bankovního systému.¹

S praktickou aplikací tohoto bankovního systému se můžeme v zásadě setkat ve dvou případech:

- Na jedné straně se jedná o systém, který se uplatňoval v etapě následující po vzniku centrální bank, právo emitovat bankovky přešlo do výlučné pravomoci centrálních bank, ostatní bankovní produkty zůstaly doménou univerzální bank
- Na druhé straně je tento systém možné považovat za moderní liberální bankovní systém, který nechává univerzálním bankám možnost nabízet celou paletu bankovních produktů (kromě emise bankovek). Klasickým příkladem uplatnění tohoto modelu je švýcarský bankovní systém.

4.4. Systém centrální banka + banky + realitní banky

Tento bankovní systém je považován za univerzální bankovní systém, protože je založen na existenci univerzálních bank, jejich univerzalita je oproti předchozímu typu bankovního systému ovšem zúžena o realitní bankovníctví, to znamená o určité produkty k financování pořízení nemovitosti. Realitní bankovníctví je institucionálně odděleno do samostatných institucí typu hypotečních bank a stavebních spořitelen.

Smyslem vyčlenění realitního bankovníctví z univerzálních bank je snaha prostřednictvím speciálních pravidel omezit tyto instituce při financování nemovitostí s cílem snížit riziko těchto obchodů a chránit tak klienty, kteří budou do těchto bank vkládat své úspory. Vyšší jistota těchto institucí potom vytváří předpoklady pro stabilitu tohoto segmentu bankovního trhu a zároveň jim umožňuje získávání zdrojů za relativně výhodných podmínek

Typickým příkladem uvedeného bankovního systému je bankovní systém v Německu, na shodných principech je založen i bankovní systém skandinávských zemí nebo Holandska². Zařadit sem můžeme i náš bankovní systém, který ovšem není ve vyčlenění realitního bankovníctví zcela důsledný: zatímco stavební spoření mohou provozovat výhradně speciální stavební spořitelny, hypoteční bankovníctví již není ze zákona institucionálně

¹ Dvořák, P.: 1999, s. 78-79

² Dvořák, P.: 1999, s. 80

odděleno a mohou je na základě udělené speciální licence jako oddělený produkt provozovat i univerzální banky.

4.5. Systém centrální banka + obchodní banky + investiční banka

Podstatou tohoto systému je institucionální oddělení komerčního a investičního bankovníctví. Zatímco pod komerčním bankovníctvím se obvykle míní bankovní činnost zaměřená zejména na přijímání depozit, poskytování úvěrů a zprostředkování platebního styku, nebývá chápání investičního bankovníctví v této souvislosti jednotné. Existují v zásadě dva základní přístupy a tomu odpovídající bankovní systémy:

- První zužuje investiční bankovníctví víceméně na otázku majetkových účastí. Komerčním bankám je potom povoleno provádět veškeré bankovní činnosti (samozřejmě kromě emise bankovek) včetně obchodů s cennými papíry, pouze nesmějí vlastnit majetkové účasti (akcie) jiných firem. Tento model byl zaveden v roce 1933 v Belgii
- Druhý přístup chápe investiční bankovníctví širěji a zahrnuje do něj i obchody s cennými papíry včetně emisních obchodů, úschovy a správy cenných papírů. Komerčním bankám je v tomto případě zakázáno nejen vlastnit majetkové cenné papíry ale i provádět s nimi obchody. Tento model je typický pro anglosaský svět, v čisté podobě byl zaveden po velké hospodářské krizi známým Glass-Steagallovým zákonem v USA s cílem snížení moci bank, posílení jejich vzájemné konkurence a větší ochrany klientů bank před riskantními spekulativními obchody.

Obecně však lze říci, že vývoj v zemích s odděleným bankovníctvím přináší opuštění striktních pravidel oddělujících komerční a investiční bankovníctví a spíše k univerzalizaci bankovníctví při zachování určitých pozitivních prvků odděleného bankovníctví.

4.6. Systém centrální banka + obchodní banky + investiční banky + realitní banky

Tento bankovní systém je kombinací dvou přechodních typů a zohledňuje v sobě jak motivy pro institucionální oddělení realitního bankovníctví, tak i bankovníctví investičního.

Na tomto principu byl zaveden bankovní systém v Itálii roku 1935, Francii 1945, Japonsku 1946 či Španělsku 1962¹.

¹ Dvořák, P.: 1999, s 81

5. Banky

Banky jsou ve své podstatě podniky (podnikatelské subjekty), které mají ovšem ve srovnání s podniky v jiných odvětvích ekonomiky řadu specifických rysů, projevujících se v jejich postavení a celkovém významu v ekonomice. Základní cíl činnosti banky (ať již definovaný jako maximalizace tržní ceny akcií či maximalizace zisku) je však shodný jako u kteréhokoli jiného podniku.

Banka je druh finančního zprostředkovatele, jehož hlavní činností je zprostředkování pohybu finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty. Toto zprostředkování je založeno zejména na tom, že banky přijímají vklady a z nich na vlastní účet poskytují úvěry. Z tohoto důvodu musí být zcela jednoznačně zákonem vymezeno, kdy je, a kdy není daný ekonomický subjekt bankou.

Vymezení banky je obvykle zakotveno ve speciálním zákoně o bankovníctví. Banky musí splňovat následující čtyři základní podmínky¹:

- Jde o právnické osoby se sídlem v České republice založené jako akciové společnosti nebo státní peněžní ústavy
- Přijímají vklady od veřejnosti. Vkladem se rozumějí svěřené peněžní prostředky, které představují závazek vůči vkladateli na jejich výplatu
- Poskytování úvěrů – za úvěr se považují v jakékoli formě dočasně poskytnuté peněžní prostředky
- K výkonu bankovních činností mají povolení působit jako banka

5.1. Základní funkce bank

Úloha bank v tržní ekonomice je velmi různorodá a v mnohých směrech nezastupitelná. Za standardní základní funkce banky však můžeme označit tři následující:

- Finanční zprostředkování – je založeno na ziskovém principu, tudíž se snaží umísťovat získaný kapitál tam, kde přináší nejvyšší zhodnocení.
- Emisi bezhotovostních peněz – jedinou institucí ve státě, která může emitovat hotovostní peníze je centrální banka. Bezhotovostní peníze však mohou vytvářet kromě centrální banky i banky

¹ Revenda, Z.: 1999, s. 112

- Provádění bezhotovostního platebního styku - tím, že vedou účty pro velký počet svých klientů, mohou provádět jejich vzájemné platby pouhým účetním převodem bez potřeby převodu hotovostních peněz

5.2. Investiční bankovníctví

Investiční bankovníctví zahrnuje transakce, které jsou prováděny s cennými papíry, finančními deriváty a ostatními instrumenty privátních finančních trhů. Do investičního bankovníctví zahrnujeme: emisní obchody, vlastní a zprostředkovatelské obchody s investičními instrumenty, depotní obchody, majetkovou správu, mergers and acquisitions¹.

Investiční bankovníctví obsahuje především zprostředkovatelské obchody na účet svých zákazníků. Naopak v komerčním bankovníctví převládají obchody na vlastní účet a riziko, přičemž hlavní zdroj zisku tvoří úroková marže mezi aktivními úrokovými a pasivními úrokovými obchody. V oblasti investičního bankovníctví je hlavním pramenem zisku zprostředkovatelská provize, popř. rozdíl mezi nákupním a prodejním kurzem.

V České republice se firmy cenných papírů podle zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech nazývají obchodníci s cennými papíry, přičemž mohou vykonávat tyto činnosti:

- obchodování s cennými papíry
- obstarávání vydávání cenných papírů pro emitenta a poskytování s tím souvisejících služeb
- depotní obchody
- poradenské činnosti ve věcech týkajících se cenných papírů

Obchodovat s cennými papíry může jen osoba, která má k této činnosti povolení ministerstva financí. Povolení se uděluje na žádost, která musí obsahovat podle § 45, zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech následující náležitosti: obchodní jméno nebo název anebo jméno, identifikační číslo nebo rodné číslo a sídlo nebo bydliště obchodníka s cennými papíry, výši čistého obchodního kapitálu a základního kapitálu obchodníka s cennými papíry a případnou účast zahraničních osob na jeho podnikání, návrh v jakém rozsahu bude obchodník s cennými papíry vykonávat obchodování s cennými papíry,

¹ Revenda. Z.: 1999, s. 159

věcné, personální a organizační předpoklady pro výkon činnosti obchodníka s cennými papíry.

5.3. Druhy bank

I v rámci univerzálního bankovníctví, mohou existovat různé druhy bank, jejichž činnost se do značné míry odlišuje. Tato odlišnost může vyplývat jak přímo z legislativního rámce, tak i ze záměrné specializace určitých bank pouze na některé činnosti (například u nás banky zřízené pouze pro hypoteční obchody).

V podmínkách univerzální bankovníctví mohou vedle typického a z hlediska podílu na trhu nejvýznamnějšího druhu bank – univerzální banky působit i další druhy bank:

- Spořitelny představují starší článek bankovní soustavy. Jde o podniky, které provozují všechny druhy bankovních obchodů s tím, že v pasivních operacích věnují zvláštní pozornost soustředování úspor obyvatelstva a v aktivních obchodech zaujímají největší význam dlouhodobé půjčky obyvatelstvu, samosprávných celkům a státu. Z hlediska techniky převládají vkladní knížky, termínované vklady a vkladové listy. Mobilizace stabilnějších úsporných vkladů umožnila umísťovat vklady do dlouhodobých komunálních půjček sloužící k financování místní infrastruktury, rozvoje místního hospodářství a do státních dluhopisů. Spořitelny v současné době vykonávají pro své klienty prakticky všechny neutrální obchody a provádějí z příkazu klientů platební operace, inkasují šeky a směnky, emitují platební karty, spravují cenné papíry a provádějí směnářské obchody. Dnes se v řadě zemí jejich obchodní aktivity vyrovnaly s obchodními bankami.
- Úvěrová družstva jsou zpravidla malé banky založené na družstevních principech. Podmínky jejich činnosti jsou upraveny ve speciálním zákoně č. 87/1995Sb., který vstoupil v platnost k 1. 1. 1996. Důvodem jejich vzniku je zpravidla poskytování bankovních služeb svým členům.¹ Vlastní kapitál družstev tvoří podíly družstevníků a akumulované zisky z přebytku hospodaření, úvěrová družstva nesmějí vykonávat riskantní a spekulativní obchody. Družstva mohou přijímat vklady i od nečlenů, avšak aktivní obchody smějí provozovat pouze se svými členy. Na tyto instituce se nevztahuje zákon o bankách, tudíž nepodléhají ani bankovnímu

¹ Revenda, Z.: 1999, s. 115

dohledu ČNB, ani systému povinného pojištění depozit bank. Jak dohled, tak i pojištění je řešeno separátně přes speciální instituce. Základním prvkem pojištění vkladů je Zajišťovací fond družstevních záložen¹, který je zřízen přímo ze zákona jako právnická osoba. Do fondu plynou povinné příspěvky od družstevních záložen a pak z něho vypláceny náhrady za pojištěné vklady v případě neschopnosti úvěrového družstva. Družstevní podstata založená na vzájemnostním principu se odráží i ve struktuře instituce. Členem družstevní záložny může být jen fyzická osoba. Členství a z něho vyplývající práva a povinnosti jsou nepřevoditelné, nemohou vzniknout ani děděním.²

- Hypoteční banky jsou specializované podniky, jejichž hlavním úvěrovým obchodem je poskytování dlouhodobých půjček proti zajištění nemovitým majetkem. Někdy jsou tyto banky označovány jako reálné ústavy. Funkcí hypotečních bank je poskytovat hypoteční půjčky na výstavbu domovního fondu a půjčky na průmyslové a zemědělské projekty. Jejich druhým hlavním obchodem je půjčování veřejným autoritám (státu, samosprávným celkům). Z hlediska získávání cizího kapitálu převládají dva typy ústavů a to vkladové a ústavy emitující zástavní listy a obligace. Nevýhodou vkladových ústavů je poměrná pohyblivost vkladů, což neumožňuje poskytovat dlouhodobé půjčky v celém rozsahu zdrojů. Výhodou hypotečních ústavů emitujících zástavní listy a dlužní úpisy spočívá v poměrné stabilitě zdrojů, v jejich dlouhodobosti a tím schopnosti poskytovat vyšší půjčky a na delší lhůty splatnosti³.
- Splátkové banky jsou specializované podniky na poskytování spotřebních půjček obyvatelstvu. K těmto obchodům se někdy přiřazují i malé půjčky poskytované na splátkovém principu drobnějším podnikatelům. Jde o nejmladší úsek bankovníctví. Splátkové banky mají zvláštní strukturu pasiv a aktiv. Rozhodujícím zdrojem jsou u těchto bank úvěry od ostatních bank. Představují část zdrojů rovněž vklady obyvatelstva a vkladové listy. Aktiva splátkových bank sestávají hlavně ze spotřebitelských půjček. U nás tyto banky v minulosti nevznikly. Spotřební půjčky poskytovaly spořitelny a úvěrová družstva.
- Investiční banky jsou podniky, které nakupují od veřejnosti, jiných bank a dalších účastníků finančního trhu dlouhodobé vklady, emitují dluhopisy a takto

¹ Dvořák, P.: 1999, s. 130

² Polidar, V.: 1999 s. 30

³ Polidar, V.: 1999 s. 34

shromážděné zdroje umísťují do střednědobých a dlouhodobých půjček podnikům. V některých zemích vznikají investiční banky pouze jako jednotlivé podniky, které vyplňují na finančním trhu mezery jako například v Německu. Investiční banky jsou nahrazovány investičními společnostmi, Mnohé investiční banky mohou být pojímány také jako banky se zvláštními úkoly. U nás investiční banky uvedeného typu nevznikly. Dlouhodobému úvěrování se věnovaly ostatní druhy bank. ¹

5.4. Česká národní banka

Českou národní banku lze v současnosti bez jakýchkoli výhrad považovat za standardní centrální bankou v tržní ekonomice. Centrální banka provádí měnovou politiku a zabezpečuje regulaci a dohled bankovního systému. Česká národní banka plní také další funkce spojené s těmito institucemi ve dvoustupňových bankovních systémech: je jediným emitentem hotovostních bankovek a mincí v naší zemi, spravuje devizové rezervy, je „bankéřem“ bankovního systému a dokonce monopolem na mezibankovní platební styk a zúčtování, vystupuje ve funkci banky státu, se zákazem jeho přímého úvěrování a reprezentuje stát v měnové oblasti vůči veřejnosti. V oblasti regulace a dohledu bank zůstává Česká národní banka vysoce samostatná².

Činnost centrální banky, její povinnosti, základní struktura, vztahy k vládě, bankovní dohled, pravidla hospodaření a další oblasti jsou upraveny zákonem. Pravidla konkrétní činnosti k ostatním bankám stanovuje centrální banka především prostřednictvím opatření.

Česká národní banka je právně zakotvena zákonem 6/1993 Sb. Zákon byl třikrát novelizován a to 60/1993 Sb., zřízením Komise pro cenné papíry, 15/1998 Sb. a komplexnější úpravou postavení České národní banky v ekonomice 442/2000 Sb. ³

Česká národní banka se skládá z ústředí v Praze, poboček a účelových organizačních jednotek. Ústředí je tvořeno úseky, sekcemi, odbory a referáty. Nejvyšším řídicím orgánem České národní banky je sedmičlenná bankovní rada v čele s guvernérem. Dalšími členy jsou dva viceguvernéři a čtyři vrchní ředitelé úseků. Všechny členy bankovní rady jmenuje prezident České republiky na základě vlastního uvážení. Funkční období guvernéra a dalších členů bankovní rady je šest let, s možností opětovného jmenování. Mezi činnosti bankovní rady České národní banky patří určování měnové politiky a nástroje jejího

¹ Polidar, V.: 1999 s. 37 - 39

² Revenda, Z.: 2002, s. 621

³ Revenda, Z.: 2002, s. 621

provádění, rozhoduje o zásadních měnových opatřeních, stanovuje zásady činnosti a obchodů centrální banky, schvaluje rozpočet centrální banky, stanovuje organizační uspořádání centrální banky, vymezuje působnost jednotlivých organizačních jednotek, rozhoduje o poskytnutí úvěru vládě podle podmínek stanovených v zákoně, rozhoduje o přidělování bankovních licencí, rozhoduje o postupech při řešení problémových bank a rozhoduje o případném odebrání bankovní licence. Bankovní rada se schází na zasedáních 12krát ročně¹.

5.5. Banky se speciálními funkcemi

Obecně jde o banky provozující zvláštní bankovní obchody. Vznikají na podkladě samostatného zákona či nižší právní normy, které zároveň upravují i jejich činnost. Jejich úkolem je podpora některé speciální oblasti úvěru, jako např. financování exportu, hospodářské spolupráce a bytové výstavby. Jde tedy o banky, které mají přesněji vymezenou činnost. Plnění úkolů je kontrolováno zakladatelem. Banky se speciálními funkcemi vykonávají činnosti, které nejsou pro ostatní banky výhodné či přesahují jejich možnosti. Mezi těmito bankami neexistuje konkurence a rovněž soutěžní poměry k ostatním bankám nejsou potlačeny. V bankovním systému České republiky, obdobně jako ve vyspělých zemích, působí několik specializovaných bank.²

Stavební spořitelny jsou speciálním druhem spořitelen.³ Zřizování a činnost stavebních spořitelen jsou upravovány samostatnými zákony (zákon o stavebních spořitelkách, případ samostatná hlava v zákonu o bankách). Tyto spořitelny soustřeďují účelové úspory na řešení bytových potřeb občanů, které jsou státem různě podporovány. V aktivních obchodech stavebních spořitelen figurují specifickými způsoby podmíněné, výhodné úvěry na bytové potřeby. Spoření a úvěr jsou organicky spojené obchody a klient uzavírá s danou spořitelnou smlouvu zahrnující oba bankovní produkty. Těchto bank u nás v současnosti působí šest a jejichž základním znakem bylo nízké úročení úvěrů a tedy i vkladů pro klienty s možností získat státní příspěvky na bydlení.⁴

Českomoravská záruční a rozvojová banka je bankou se státním podílem (59,66%) zaměřenou na podporu rozvojových programů formou záruk, úvěrových výpomocí a

¹ Revenda, Z.: 2002, s. 622 - 623

² Polidar, V.: 1999 s. 40

³ Šenkýřová, B.: 1999, s. 73

⁴ Polidar, V.: 1999 s. 30

s pomocí státu finančních výpomocí v podobě úhrad části úroků z úvěrů pro podnikatele. Činnost zahájila 1. března 1992.

Českomoravská hypoteční banka vznikla 30. prosince 1994 převzetím a změnou názvu univerzální Regiobanky Investiční a Poštovní bankou. Je bankou zaměřenou na hypoteční úvěrování, včetně emise hypotečních zástavních listů.

Za účelem státní podpory vývozu zahájila 1. července 1995 činnost Česká exportní banka. Úkolem banky je poskytování zvýhodněných úvěrů na financování exportu, zejména vývoz investičních celků. Základní kapitál vlastní z části stát přímo (71,4%) a z části nepřímo prostřednictvím EGAP ve výši 28,6% (Exportní garanční a pojišťovací společnost)¹

Za poslední specializovanou banku v českém bankovním systému bylo možné považovat Konsolidační banku, která zahájila činnost jako státní peněžní ústav 25. února 1991 a začátkem roku 1993 byla rozdělena na českou a slovenskou část. Orientuje se na financování rozvojových projektů, kde mimo jiné úzce spolupracuje s Evropskou investiční bankou, a to především při financování dálniční a silniční sítě a rozvoje infrastruktury, včetně komunální.²

5.6. Regulace a dohled v ČR

Základy systému regulace a dohledu bank v naší ekonomice byly položeny v souvislosti s bankovní reformou v roce 1990, tedy ještě v podmínkách federálního státu. Zatímco v oblasti měnové politiky bylo možné o jistých zkušenostech z předchozí doby uvažovat, regulace a dohled bank se staly zcela novými prvky v našem bankovním systému. Je to samozřejmé, neboť v podmínkách jednostupňového bankovního systému jsou regulace a dohled zcela nepotřebné – banky jsou centrální bankou direktivně řízeny především prostřednictvím plánů. Tyto skutečnosti je nutné mít stále na zřeteli při posuzování vývoje našeho bankovního systému, zejména v prvních letech transformace.

Nejvyšší zákonnou úpravou v druhém stupni našeho bankovního systému je Zákon o bankách, 21/1992 Sb., tedy zákon z doby federace, který byl v celé řadě oblastí (pojištění vkladů, praní špinavých peněz) novelizován a upraven. Konkrétní postupy upravují Opatření České národní banky.

¹ Polidar, V.: 1999 s. 42

² Polidar, V.: 1999, s. 43

Podmínky vstupu do bankovníctví

Pro podnikání jako banka musí příslušný subjekt získat bankovní licenci, jejíž udělení je závislé na splnění základních podmínek. Na druhou stranu platí, že splnění podmínek nezakládá žádný právní nárok na přidělení licence. Mezi základní podmínky patří:

- podání žádosti u centrální banky. Žádost musí obsahovat například návrh stanov banky, údaje o zakladatelích banky, jména vedoucích pracovníků banky odpovědných za její řízení a funkce, do který jsou navrhováni, zásady vnitřního kontrolního systému, obchodní plán na tři roky, strategický záměr rozvoje banky a některé další údaje
- minimální základní kapitál je od 7. října 1993 500 mil. Kč. Částka musí být složena v domácí měně (do roku 1999 i v příslušném ekvivalentu zahraniční volně směnitelné měny) u České národní banky nebo u jiné banky se souhlasem České národní banky. Žadatel musí současně prokázat původ kapitálu
- u poboček zahraničních bank se vyžaduje splnění dalších podmínek, například souhlas instituce odpovědné za bankovní dohled ze země, kde sídlí mateřská banka, se zřízením pobočky na našem území.

Prověřením všech náležitostí, jak pro naše, tak pro zahraniční žadatele, je pověřena Sekce politiky bankovního dohledu České národní banky. Tato sekce je také oprávněna vydat návrh na právoplatné rozhodnutí o udělení nebo neudělení bankovní licence. O schválení návrhu rozhoduje bankovní rada.

Sekce politiky bankovního dohledu se podílí na vypracování bankovních zákonů, vydává předpisy bankovní činnosti a spolupracuje při kontrole jejich dodržování, posuzuje žádosti o povolení působit jako banka, posuzuje možnosti slučování a rozdělování bank, posuzuje podíly zahraničních subjektů na kapitálu banky, posuzuje případné snížení základního kapitálu banky, posuzuje převody podílů přesahujících 10% hlasovacích práv na 1 vlastníka, komplexně analyzuje bankovní sektor České republiky.

Vstupní podmínky vycházejí z koncipování našeho druhého stupně bankovního systému jako univerzálního; obchodní a investiční bankovníctví nejsou odděleny. Od července 1997 jsou banky povinny členit aktiva na bankovní portfolio a obchodní portfolio. Bankovní portfolio zahrnuje dlouhodobá aktiva, zejména úvěry a majetkové účasti, a banky je přeceňují alespoň jednou za rok podle stanovených účetních předpisů. V obchodním portfolio jsou zařazena aktiva, která banky drží krátkodobě za účelem zisku. Jde především

o nakoupené cenné papíry. Aktiv v obchodním portfoliu se denně přeceňují tržními cenami.

Bariéry vstupu do bankovníctví

Naše úprava podmínek pro přidělení bankovní licence, pokud jde o strukturu je srovnatelná s vyspělými tržními ekonomikami. Jinou otázkou je tvrdost podmínek, resp. „výška bariér vstupu do bankovníctví“. Počet bank působících na našem území až do konce roku 1993 prudce rostl. Jedním z důvodů nepochybně byly mírné vstupní podmínky. Proto také docházelo k jejich postupnému zpříšňování. Současně je tvrdost vstupních podmínek na druhou stranu v přímé úměře se stupněm oligopolizace příslušného bankovního systému.

Přidělování bankovních licencí

Prudký nárůst počtu bank, ale také, a to především následné problémy řady z nich, vedly ke zpříšňování podmínek v českém bankovním systému, zejména v podobě zvyšování minimální kapitálu. Přitom je nutné připomenout, že splnění všech stanovených podmínek ještě vůbec neznamená, že bankovní licence bude přidělena. Po získání bankovní licence se v názvu dané instituce musí objevit termín „banka“ nebo jeho modifikace jako „spořitelna“, „bankovní dům“ apod. Naopak, žádné instituce bez bankovní licence nesmějí tyto termíny ve svých názvech používat. V zemích Evropské unie se od roku 1993 s určitými omezeními uplatňuje tzv. pravidlo „společenského pasu“, kdy licence k bankovní činnosti v domovské zemi opravňuje příslušnou banku k otevírání poboček kdekoli na území Evropské unie bez nutného souhlasu hostitelské instituce.

5.7. Základní povinnosti bank v ČR

Po získání bankovní licence a zahájení bankovní činnosti musí každá banka plnit povinnosti, které můžeme rozdělit do pěti základních skupin.

5.7.1. Kapitálová přiměřenost

Pravidla kapitálové přiměřenosti vycházejí z příslušných dohod a doporučení na mezinárodní úrovni s koordinací prostřednictvím Banky pro mezinárodní platby. Základní

ukazatel v minimální výši 8% platí od 1. ledna 1997 pro všechny naše banky – do této doby se nevztahoval na banky, která u nás působily před 1. lednem 1990, a na obě banky, které vznikly ke stejnému datu při rozdělení Státní banky československé. Tyto banky měly určen ještě jeden termín – k 31. prosinci roku 1993 musely dosáhnout poměru 6,25%. Pokud ale banky dosáhly stanovené hranice 8% před 1. lednem 1997, musely ji nadále již udržovat.

Poměr byl původně stanoven k celkovým aktivům, k vážení aktiv podle rizikovosti došlo až se stanovením příslušných vah od května 1992. To znamená, že jsme v zásadě vyhověli požadavkům platnosti stanoveného poměru před zahájením platnosti příslušné mezinárodní dohody k 1. lednu 1993. Od 1. dubna 2000 se kapitálová přiměřenost rozšířila o krátkodobý podřízený dluh a tržní riziko v souladu s doporučeními Banky pro mezinárodní platby.

Ukazatel je definován jako poměr kapitálu banky (Tier 1, Tier 2, Tier 3) k tzv. rizikově váženým aktivům (RVA), úvěrovým ekvivalentům mimobilančních položek (MBP) a požadované krytí tržního rizika kapitálem (KTR)¹.

Tier 1 zahrnuje výši splaceného akciového kapitálu, rezervní fondy, část zisku v podobě nerozděleného zisku. Od takto vypočteného vlastního kapitálu se odečítají neuhrazené ztráty, goodwill, další nehmotná aktiva a nominální hodnota akcií, které má banka v držení. Tier 2 obsahuje všeobecné rezervy na krytí ztrát, rezervy z přehodnocení fixních aktiv, hybridní kapitálové instrumenty a také termínovaný podřízený dluh. Celková výše Tier 2 nesmí přesáhnout výši vlastního kapitálu. Tier 3 je určen výhradně ke krytí tržního rizika. Součet Tier 2 a Tier 3 by při výpočtu neměl přesáhnout výši Tier 1. Kapitál Tier 3 je limitován 250% z vlastního kapitálu.²

Rizikově vážená aktiva zahrnují jednotlivé druhy aktiv, které jsou přepočítávány tzv. váhami rizikovosti, které jsou 0,0 – 0,2 – 0,5 – 1. Stěžejní význam má v této souvislosti správné přiřazení vah k jednotlivým aktivům. Úvěrové ekvivalenty mimobilančních položek jsou obdobným způsobem počítány jako rizikově vážená aktiva. Přepočítávají se faktorem konverze, který je stanoven institucí regulace a pohybuje se v rozpětí od 0,01 – 1,00. Krytí tržního rizika kapitálem zahrnuje finanční deriváty a další mimobilanční položky, které reagují na změny tržních úrokových sazeb³.

Ukazatel kapitálové přiměřenosti se sleduje čtyřikrát za rok, vždy ke konci čtvrtletí.

¹ Revenda, Z.: 2002, s. 480

² Revenda, Z.: 2002, s. 482

³ Revenda, Z.: 2002, s. 485

5.7.2. Přiměřenost likvidity

Pravidla upravující likviditu prošla častými změnami. Byla zavedena ihned na začátku roku 1990 v podobě poměru dlouhodobých aktiv a dlouhodobých pasiv a poměru krátkodobých devizových aktiv a krátkodobých devizových pasiv.

Součástí těchto pravidel byly v roce 1991 ohlašovací povinnost u velkých úvěrů (nad 150 mil. Kč nebo nad 50% vlastního kapitálu banky) a limity na devizové úvěry. Tato pravidla v upravené podobě přešla v roce 1992 do pravidel úvěrové angažovanosti.

Pravidla přiměřenosti likvidity se v dalších letech konkretizovala především v devizové oblasti. Korunová likvidita není od 1. ledna 1993 nijak podrobně upravena – banky ji musejí upravovat vlastními předpisy a vývoj v měsíčních intervalech hlásit České národní bance. Pro krizové situace musí mít každá banka připraven pravidelně aktualizovaný pohotovostní plán řízení likvidity. Do pravidel upravujících likviditu můžeme zařadit i klasifikaci pohledávek banky podle jejich kvality. Předepsané snížení nominální hodnoty klasifikovaných pohledávek musejí banky krýt opravnými položkami. V polovině roku 1998 Česká národní banka stanovila, že snižování nominální hodnoty a povinnost krytí opravnými položkami se vztahuje také na úvěry jistěné nemovitými zástavami v tom smyslu, že cena zástav se od nominální hodnoty neodpočítává.

5.7.3 Úvěrová angažovanost

Pravidla úvěrové angažovanosti v podobě limitů úvěru a dalších pohledávek vůči vlastníkům, členům vedení, zaměstnancům jednotlivým klientům byla zavedena v roce 1992. Jejich neexistence byla jedním z důvodů budoucích problémů řady bank, které často a ochotně poskytovaly prostředky „samy sobě“.

Limity jsou stanoveny maximálním poměrem ke kapitálu banky s výjimkou úvěrů zaměstnancům, kterou jsou limitovány vlastními předpisy každé banky.

5.7.4. Poskytování informací

Předpisy České národní banky stanovují bankám informační povinnost, která se týká všech výše uvedených oblastí a celé řady dalších informací o vývoji bilančních a mimobilančních položek a údajů o vývoji hospodaření každé banky. Základní bilanční

údaje musejí banky poskytovat dekadně. Informační povinnost se týká i podezřelých transakcí prováděných prostřednictvím bank. Ve vztahu k veřejnosti by pak každá banka měla kterémukoli klientovi na vyžádání dát k dispozici výroční zprávu a poskytnout některé další, v zákoně stanovené informace.

5.7.5. Pravidla ochrany před nelegálními praktikami v bankovní sféře

Problematika praní špinavých peněz je u nás upravena především zákony 61/1996 Sb. a 159/2000 Sb., a vztahuje se na všechny instituce přijímající hotovost, včetně pošt, sázkových kanceláří apod. Prevence před praním špinavých peněz prostřednictvím bank je dále konkretizována ve vyhláškách ministerstva financí. Oznamovací povinnost se vztahuje na všechny hotovostní transakce nad 500 tisíc Kč a na transakce pod tímto limitem, které lze považovat za „podezřelé obchody“ – jsou prováděny „za okolností vyvolávajících podezření ze snahy o legalizaci výnosu“, přičemž výnosem se zde rozumí „jakákoliv ekonomická výhoda z jednání, které vykazuje znaky trestného činu“. Úprava v podstatě odpovídá přístupům v zemích Evropské unie. Banky také musejí požadovat prokázání totožnosti klienta u každého obchodu nad 100 000 Kč a při pronájmu bezpečnostních schránek.

Obchody s využíváním důvěrných informací se u nás řeší jednak regulací transakcí na kapitálovém trhu a jednak – čistě v případě bank – částečným oddělením úvěrové činnosti bank od jejich operací s krátkodobými cennými papíry. Zákonná úprava navíc obsahuje povinnost banky zabránit při provádění investičních obchodů využívání informací dosud veřejně nepřístupných.

Defraudace a podvody členů vedení banky a akcionářů jsou u nás řešeny obdobně jako v jiných zemích především prostřednictvím trestního práva. Další úpravu představují požadavky na kvalifikační a morální způsobilost osob navrhovaných do vedení banky jakou součástí vstupních podmínek a pravidla úvěrové angažovanosti. Banky musejí zveřejňovat údaje o složení akcionářů, přičemž Česká národní banka v odůvodněných případech může vybraným akcionářům odejmout právo účasti a hlasování na valné hromadě. Centrální banka také může požádat o svolání mimořádné valné hromady. Některé tyto pravomoci jsou silnější, než je to běžné například v zemích Evropské unie, nicméně jsou soudně přezkoumatelné.

6. Vlastnická struktura bank

6.1. Česká republika

Vstupem do Evropské unie nenastal zlom v právní legislativě. Dnem vstupu do EU nastala změna zákona o bankách, která se týká jednotné licence. Tato jednotná licence umožňuje zjednodušení zakládání poboček v rámci Evropské unie. Banky už nemusejí procházet složitým licenčním řízením v hostitelské zemi.

K 30. září 2005 tvořilo bankovní sektor České republiky 36 bank a poboček zahraničních bank. V roce 2005 zahájili svou činnost pobočky zahraničních bank a to Fortis Bank SA/NV, kde země centrály je Belgie a Privat bank AG der Raiffeisenlandes bank u které je země centrály Rakousko. Obě pobočky zahájili činnost v rámci všeobecné licence, která platí v celé EU. Celkový počet bank s rozhodující českou účastí je 9, z toho jsou 2 banky se státní účastí a zbylých 7 bank s rozhodující českou účastí. Bank s rozhodující zahraniční účastí je 27, což výrazně převyšuje počet bank s rozhodující českou účastí. Z těchto 27 bank je 16 bank s rozhodující zahraniční účastí a zbylých 11 bank představují pobočky zahraničních bank v českém bankovním sektoru. Dále se zde ještě nacházejí banky, které nemají licenci, v současné době jich je 31. Z těchto 31 bank je 15 bank v likvidaci nebo konkurzu, dále 3 banky zanikly s likvidací, jedna banka nezačala činnost vůbec, 10 bank je bez licence z důvodu fúze s jinou bankou, jedna je bez licence z důvodu transformace na nebankovní subjekt a poslední banka nemá licenci z důvodu ukončení činnosti¹. Podrobný seznam bank je uveden v příloze č. 1.

Dále můžeme rozčlenit český bankovní sektor podle velikosti bilanční sumy. Ve srovnání s koncem roku 2004 došlo ke sloučení dvou bank ze skupiny středních a malých bank, nově vzniklá banka je zařazena do skupiny středních bank. Mezi velké banky (bilanční suma na 100 mld. Kč) patří Česká spořitelna, Československá obchodní banka, HVB Bank, a Komerční banka. Mezi střední banky (bilanční suma 15 až 100 mld. Kč) patří deset bank. Další skupinou jsou malé banky jejichž bilanční suma je pod 15 mld Kč. Do této skupiny je zařazeno pět bank. Dále je zde skupina zahraničních bank, jejichž počet byl k 31. 12. 2004 10. Jako poslední skupinu představují stavební spořitelny, kterých je v současné době 6. Banky v nucené správě nebyly žádné. Podrobný seznam jednotlivých bank je uveden v příloze č. 1.

¹ www.cnb.cz

Aktiva bankovního sektoru činila k 31. 12. 2004 2 635 554 milionů korun, která vzrostla oproti roku 2003 o 107 847 milionů korun. Přičemž největší část těchto aktiv tvořily úvěry klientů ve výši 1 073 858 mil Kč. Tyto úvěry se neustále zvyšují, a tak se zvyšuje zadluženost obyvatelstva a tím i úvěrové riziko, které vyplývá z platební neschopnosti. Snahou každé banky je eliminovat toto riziko, proto existuje velké množství ukazatelů, které mohou ukázat zázemí a silnou pozici.

6.1.1. Základní kapitál

V současné době je minimální výše základního kapitálu banky stanovena 500 milionů korun. Tuto hranici musí splňovat všechny banky a většina z nich tuto hranici několikanásobně převyšuje. V celém bankovním sektoru činil základní kapitál k 31. 12. 2004 70 416 milionů korun.

Nejsilnější bankou z pohledu základního kapitálu je Komerční banka a. s., jejíž základní kapitál činí 19 005 mil. Kč. Tento základní kapitál je rozvržen do 38 009 852 kusů akcií o nominální hodnotě 500 Kč. Komerční banka je banka se zahraniční účastí, kde 60,35% základního kapitálu vlastní francouzská společnost Societe Générale s. a. a dalších 5,66% vlastní americká společnost The Bank of New York ADR Department. Druhou v pořadí je Česká spořitelna a. s. s 15 200 mil. Kč. Základní kapitál je rozdělen na 152 000 000 kusů akcií, kde jedna akcie má nominální hodnotu 100 Kč. Tato banka má také zahraniční účast, kde rakouská mateřská společnost Erste Bank vlastní 97,9% základního kapitálu a 99,5% hlasovacích práv. Za Českou spořitelnu se umístila HVB bank a. s. Její základní kapitál má hodnotu 5 125 mil. korun. Základní kapitál je rozdělen mezi 5 125 000 kusů akcií o nominální hodnotě akcie 1000 Kč. Mateřskou rakouskou společností HVB bank je banka Bank Austria Creditanstalt AG Vídeň, která vlastní 100% základního kapitálu a hlasovacích práv. Na čtvrtém místě se umístila Československá obchodní banka a. s. se základním kapitálem 5 105 mil. Korun. Tento základní kapitál se skládá z 5 105 000 kusů akcií o nominální hodnotě 1 000Kč. Tuto banku vlastní belgická společnost z 83,8% KBC Bank and Insurance Group, která má zároveň 66,73% hlasovacích práv. Jako poslední bankou je Citibank a. s., která má základní kapitál ve výši 2 925 mil korun .Pokud bychom sečetli výši základního kapitálu těchto tří největších bank, a zjistili podíl na celkovém základním kapitálu v bankovním sektoru, zjistíme, že tvoří více jak 55,8% celkového

kapitálu, což znamená, že tyto banky mají velice silné zázemí, stabilitu a můžeme říct, že i konkurenční výhodu oproti jiným bankám a lépe mohou čelit úvěrovému riziku.

Tab. č. 1

Srovnání podle základního kapitálu k 31. 12. 2004
(v mil. Kč)

Pořadí	Název banky	Základní kapitál
1	Komerční banka	19 005
2	Česká spořitelna	15 200
3	HVB Bank	5 125
4	Československá obchodní banka	5 105
5	City bank	2 925

6.1.2. Vlastní kapitál

Vlastní kapitál tvoří z části základní kapitál, který je tvořen počtem akcií o nominální hodnotě. Základní kapitál je víceméně chápán jako pevná část vlastního kapitálu, který vzniká především při založení banky, může být v dalších letech zvyšován.

Do vlastního kapitálu patří také kapitálové fondy, které banka vytváří v průběhu své činnosti z jiného zdroje než účetního zisku banky. Jedná se především o ážiový fond vytvářený z emisního ážia při emisi nových akcií, dále o fondy, které tvoří např. bezplatným nabytím majetku, dotacemi, popř. přecenění majetku, k němuž dochází na základě právního předpisu.¹

Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku jsou fondy tvořené ze zdaněného zisku banky. Jde především o zákonný rezervní fond, jehož tvorba a použití jsou dány obchodním zákoníkem. Banky je vytvářejí, aby je mohly použít k úhradě ztráty².

Převedený hospodářský výsledek představuje vytvořený zisk (ztrátu) z minulých let, který dosud nebyl rozdělen na příděly fondů tvořených ze zisku, výplatu dividend.

Zisk účetního období představuje vytvořený zisk jako rozdíly mezi výnosy a náklady za účetní období.

Největší část vlastního kapitálu tvoří základní kapitál a další velmi významnou složkou je nerozdělený zisk z předchozích období.

¹ Dvořák, P.: 1999, s. 36

² Dvořák, P.: 1999, s. 37

Nejvyšší vlastní kapitál měla k 31. prosinci 2004 Československá obchodní banka ve výši 44 835 mil. Kč. Na druhém místě se umístila Komerční banka, u které byl vlastní kapitál 43 707 mil Kč. Další, třetí v pořadí je Česká spořitelna, a. s. Její vlastní kapitál má hodnotu 38 279 mil. Kč. Tyto tři banky mají velkou kapitálovou vybavenost, a zabírají více jak polovinu z celkového vlastního kapitálu v bankovním sektoru. To znamená že pokud by se banky dostaly do nečekaných finančních problémů, měly by silné kapitálové krytí. Také tímto mohou banky ukázat, že mají silné zázemí a tím velmi dobře zapůsobit důvěryhodněji na svého klienta. Na dalším místě je HVB Bank a. s., u které výše vlastního kapitálu činila k 31. 12. 2004 13 054 mil. Kč. A na posledním pátém místě je GE Money bank s vlastním kapitálem 12 897 mil. Kč.

Tab. č. 2

Pořadí bank podle vlastního kapitálu k 31. 12. 2004
(v mil. Kč)

Pořadí	Název banky	Vlastní kapitál
1	Československá obchodní banka	44 835
2	Komerční banka	43 707
3	Česká spořitelna	38 279
4	HVB Bank	13 054
5	GE Money bank	12 897

6.1.3. Kapitálová přiměřenost

Základním principem je zamezení neúměrnému snižování podílu kapitálu a tím i růstu rizikovosti bank. Zabezpečení dostatečné výše kapitálu vzhledem k rozsahu obchodů banky a jejich rizikovosti je základem řízení kapitálového rizika, které spočívá v tom, že výše závazků v tržním ocenění je větší než tržní hodnota veškerých aktiv¹.

Metodika propočtu kapitálové přiměřenosti se nazývá Cookova standarda. Podle mezinárodní dohody je stanovena minimální výše kapitálové přiměřenosti 8%. Pokud není splněna kapitálová přiměřenost jsou vyvozovány sankce (např. pozastavení licence)².

Nejvyšší kapitálovou přiměřenost k 31. 12. 2004 měla IC banka a to ve výši 121,4%. Dále pak Česká exportní banka 67,74%. Na třetím místě se umístila GE Money bank

¹ Dvořák, P.: 1999, s. 46

² Revenda, Z.: 1999, s. 362

s 24.03% následně Českomoravská rozvojová a záruční banka s 23,8%. Na pátém místě je J&T banka s 14.7%. Následně za těmito bankami se umístily banky s vysokým základním kapitálem a vlastním kapitálem a to Česká spořitelna a. s., Komerční banka a. s. a Československá obchodní banka a. s. Jak je možno si všimnou na prvních místech se umístily banky, které v jiných ukazatelích velice zaostávají a je to způsobeno tím, že neuzavírají tolik obchodů, a proto jim nevznikají velké závazky.

Tab. č. 3

Pořadí bank podle kapitálové přiměřenosti k 31. 12. 2004
(v %)

Pořadí	Název banky	Kapitálová přiměřenost
1	IC banka	121,4
2	Česká exportní banka	67,74
3	GE Money bank	24,03
4	Českomoravská rozvojová a záruční banka	23,8
5	J & T banka	14,7
6	Česká spořitelna	13,3
7	Komerční banka	12,8
8	Československá obchodní banka	12,11

6.1.4. Bilanční suma

Bilanční suma představuje celková aktiva nebo celková pasiva banky, která jsou uvedeny v rozvaze. Aktiva nám zachycují majetek banky a pasiva zdroje financování. Ze zásad podvojného účetnictví se musí aktiva rovnat pasivům. Pro všechny banky platí jednotná struktura, podíl jednotlivých položek bilance a jejich význam proto se odvíjí podle zaměření činnosti banky. Podle platné metodiky do aktiv zahrnujeme hotovost, pohledávky za bankami, úvěry klientům hmotný a nehmotný majetek. Do pasiv zahrnujeme základní kapitál, kapitálové fondy, rezervní fondy, převedený hospodářský výsledek, výsledek hospodaření za účetní období, závazky k bankám a závazky vůči klientům.

Bilanční suma bankovního sektoru činila k 31. 12. 2004 celkem 2 635 554 mil korun. Největší podíl na bilanční sumě měla Československá obchodní banka s 613 281 mil. korun což činilo zhruba 23,26% z celkové bilanční sumy. Na druhém místě se umístila Česká spořitelna, a. s. s 580 394 mil. korun. Pokud bychom vyjádřili poměr těchto dvou

bank k celkové sumě, zjistili bychom že tyto dvě banky mají 45,29%. Třetí nejvyšší bilanční sumu má Komerční banka, a. s. 460 269 mil. korun. V součtu tyto tři banky mají více jak 62,75% ze celkové bilanční sumy. Čtvrtou v pořadí je HVB bank s 142 834 mil. Kč. A poslední páté místo zaujímá Commerzbank s 96 397 mil. korun.

Tab. č. 4

Pořadí bank podle bilanční sumy k 31. 12. 2004
(v mil. Kč)

Pořadí	Název banky	Bilanční suma
1	Československá obchodní banka	613 281
2	Česká spořitelna	580 394
3	Komerční banka	460 269
4	HVB Bank	142 834
5	Commerzbank	96 397

6.1.5. Hospodářský výsledek – čistý zisk

Čistý zisk celého bankovního sektoru za rok 2004 činil 32,9 mld. Kč. Nejvyššího zisku k 31. 12. 2004 dosáhla Komerční banka, a. s. 8 897 mil. korun. Na druhém místě byla s čistým ziskem 8 649 mil korun Česká spořitelna, a. s. S větším odstupem za těmito bankami se umístila Československá obchodní banka s 6 816 mil. korun. Tyto tři banky se nejvíce podílejí na celkovém čistém zisku. Podíl těchto třech velkých bank na čistém zisku činí 74%. Následující dvě banky mají značný odstup ve výsledku hospodaření, kdy GE Money bank je na čtvrtém místě s 2 242 mil. korun. Jako poslední je HVB Bank s 1 866 mil. Kč.

Tab. č. 5

Pořadí bank podle zisku po zdanění k 31. 12. 2004
(v mil. Kč)

Pořadí	Název banky	Zisk po zdanění
1	Komerční banka	8 897
2	Česká spořitelna	8 649
3	Československá obchodní banka	6 816
4	GE Money bank	2 242
5	HVB Bank	1 866

6.1.6. Podle počtu bankovních míst v České republice

K 31. 12. 2004 bylo v České republice evidováno 1 764 bankovních míst. Přičemž ve velkých a větších městech je větší koncentrace bankovních míst, než v malých městech. Nejvíce bankovních míst měla k 31. 12. 2004 Česká spořitelna, a. s. 647. Na druhém místě s 341 obchodními místy je Komerční banka, a. s., která má bankovních míst dvakrát méně než Česká spořitelna. Rozdíl mezi Komerční bankou a Československou obchodní bankou, a. s. je 132, přičemž ČSOB má 218 bankovních míst. Na čtvrtém místě s 192 místy je GE Money bank. A na posledním pátém místě se umístila E- Banka, a. s. s 174 bankovními místy. Pokud bychom porovnali vývoj bankovních míst s rokem 2003, tak bychom zjistili, že pouze u České spořitelny, a. s. se počet poboček snížil, jinak v ostatních případech se počet obchodních míst nepatrně zvýšil.

Tab. č. 6

Pořadí podle bankovních míst v ČR k 31. 12. 2004

Pořadí	Název banky	Počet obchodních míst
1	Česká spořitelna	647
2	Komerční banka	341
3	Československá obchodní banka	218
4	GE Money bank	192
5	eBanka	174

6.1.7. Ocenění bank

Každoročně jsou vyhlašovány různé soutěže, které hodnotí banky nezávisle na sobě. Nejznámější soutěží je MasterCard, který každoročně vyhlašuje nejlepší banky. Hlavní cenu ocenění MasterCard Banka roku 2005 získala Komerční banka, která obhájila své loňské vítězství v kategorii Banka roku. Druhé místo obsadila Česká spořitelna. Třetí místo získala ČSOB. Titul Bankéř roku 2005 získal generální ředitel a předseda představenstva České spořitelny Jack Stach. Skokanem roku byla zvolena eBanka. Na druhém místě se umístila Česká spořitelna a tři příčka patřila GE Money Bank.

Veřejnost hlasovala v kategorii nejdůvěryhodnější banka roku 2005. Titul a pozici nejdůvěryhodnější banky na českém trhu získala Česká spořitelna. Na druhém místě se umístila Komerční banka a třetí pak byla Československá obchodní banka.

6.1.8. Celkové hodnocení

Mezi nejdůležitější ukazatelé patří hospodářský výsledek, bilanční suma a kapitálové vybavení bank. Tyto ukazatelé nám ukazují sílu jednotlivých bank a jak jsou banky schopny čelit jednotlivým problémům a na druhou stranu jakou vzbuzují důvěryhodnost u svých klientů. Na základě těchto ukazatelů, patří mezi nejlepší banky Česká spořitelna, Komerční banka a Československá obchodní banka. Tyto tři banky jsou označovány jako nejsilnější banky na českém bankovním trhu, které následují HVB Banka a GE Money bank.

6.2. Německo

Bankovní soustava Německa je podstatně větší a rozvinutější, je to dáno tím že její hospodářství je podstatně rozvinutější a vyspělejší než Česká republika. To se také odráží v bankovníctví.

K 31. 1. 2006 tvořilo bankovní sektor Německa pět velkých bank, přičemž jejich počet se oproti roku 2004 nezměnil. Jsou to Bayerische Hypo- und Vereinsbank AG, Commerzbank AG, Deutsche Bank AG, Deutsche Postbank a poslední Dresdner Bank AG. Druhou skupinu tvoří regionální banky a ostatní úvěrové banky. Jejich počet je 158 což je výrazně více než v první skupině. Do třetí skupiny jsou zahrnuty pobočky zahraničních bank, kdy jejich počet k 31. 1. 2006 činil 89. Další skupinu tvoří 11 zemských bank a jejich počet se oproti roku 2004 o jednu snížil. Dále pak 474 spořitelny, kde bylo zaznamenáno snížení o 3 spořitelny oproti roku 2004. Družstev bylo k 31. 12. 2004 1280 ale k 31. 1. 2006 jejich počet klesl na 1 265. Realitních bank je v Německu celkem 24 a oproti roku 2004 se jejich stav nezměnil, bank s ostatními úkoly, neboli funkcemi 16, které se dělí na 6 se soukromou právní formou a 10 s veřejnoprávní formou. Poslední skupinu tvoří stavební spořitelny s počtem 26. Z hlediska právní formy můžeme rozdělit banky do tří skupin a to na soukromé banky, družstevní banky a veřejnoprávní banky. Přičemž nejvíce je družstev a to již zmíněných 1 265. Do veřejnoprávních bank je zahrnuto 62 zemských bank a spořitelny, kde největší jsou Landesbank Baden – Württemberg, West Landesbank a Bayerische Landesbank. Do soukromých bank jsou zahrnovány velké banky, regionální banky a pobočky zahraničních bank. V Německu také

působí speciální banky, do kterých jsou zahrnovány stavební spořitelny a realitní úvěrové ústavy.

Mezi největší banky v Německu patří banky, které vlastní ještě několik dalších bank jak v Evropě, tak i v zámoří. Jsou to velké koncerny jako Deutsche Bank AG, HVB Group, Commerzbank AG, DZ Bank, Bayern Landesbank, West Landesbank a mnoho dalších, které již nejsou tak veliké.

Commerbank má 100% -ní podíl u Bre Bank SA, CAISSE Centrale de Reéscomple, Commerz Ltd a Domin West a mnoho dalších. DZ banka vlastní Bausparkasse, Českomoravská stavební spořitelna, Prvá stavebná spořitelna, DVB Bank Rotterdam, DZ Bank Polska, DVB Bank Aktiengesellschaft a tak dále. Do koncernu Bayern Landesbank spadá Deutsche Kreditbank se sídlem v Berlíně, Landes Bank Saar, Magyar Külhereskedelmi Bank, Banque LB Luxemburg a LB Privatbank. Koncern skupiny Hypo bank vlastní celkem dvacet společností, které jsou BAUCUL Immobiliengesellschaft, CASIA Immobilienmanagement, Eurohypobank, Eurohypo Cupital Funding, Frankfurter Gesellschaft a mnoho dalších. West Landes bank zahrnuje West LB holding, Westdeutsche GmbH, Westfond Immobilien a další.

6.2.1. Bilanční suma

Bilanční sumu tvoří jako v České republice součet aktiv nebo součet pasiv. Výše bilanční sumy v Německu za rok 2003 činila 6 470 882 mil. Euro, což představuje 197 135 420 mil Kč. V roce 2004 byla bilanční suma 6 663 797 mil. Euro a představuje to nárůst o 192 915 mil. Euro, který činí 3%.

Největší bilanční sumu měla k 31. 12. 2004 Bayern Landes Bank ve výši 285 600 mil Euro, což představuje 4,28 % z celkové bilanční sumy. Kdybychom vyjádřili poměr bilanční sumy k roku 2003, zjistili bychom nárůst o 4,7%. Pokud bychom tuto částku přepočítali na Kč, dostali bychom 8 700 804 mil Kč. Na druhém místě se umístila Commerzbank AG s 250 798 mil. Euro a meziročním nárůstem 1%. Pokud bychom tuto částku vyjádřili v poměru na celkovou bilanční sumu, dosahovala Commerzbank AG 3,76% z celkové bilanční sumy. Další v pořadí byla s 214 596 mil Euro West Landes Bank, kde představoval meziroční pokles bilanční sumy o 1,6%. Pokud bychom vyjádřili poměr těchto tří bank k celkové bilanční sumě, dostaneme, že tyto banky se podílejí 11,27% na celkové bilanční sumě. Další v pořadí je Hypo Bank s 205 041 mil. Euro a

meziročním poklesem o 4,89%. Jako pátá se umístila DZ Bank AG, jejíž výše bilanční sumy dosahovala 189 378. Euro. Zde představuje nárůst bilanční sumy 10,12%. Z tohoto je patrné, že nejvíce se na bilanční sumě banky, které patří do skupiny velkých bank, dále pak jedno družstvo, a jedna zahraniční pobočka.

Tab. č. 7

Pořadí podle bilanční sumy v Německu k 31. 12. 2004 v mil. EURO

Pořadí	Název banky	Bilanční suma
1	Bayern Landes Bank	285 600
2	Commerzbank AG	250 798
3	West LB Bank	214 596
4	Hypo Bank	205 041
5	DZ Bank	189 378

6.2.2. Podle počtu bankovních poboček

K 31. 12. 2004 činil celkový počet poboček bank v Německu 19 794. Na prvním místě byla Dresdner Bank AG. Bonn, která měla celkový počet poboček 911. Na druhém místě se umístila Deutsche Bank, Frankfurt se značným odstupem a to 831 poboček. Přičemž rozdíl mezi těmito bankami činí 80 obchodních míst. S 796 obchodními místy je třetí Commerzbank AG. Když vyjádříme celkový počet těchto třech bank k celkovému počtu obchodních míst, zjistíme, že tyto tři banky mají více jak 12,8% veškerých obchodních míst v Německu. Na čtvrtém místě s 681 pobočkami je HVB Bank AG a následně páté místo zaujímá West Landes Bank AG s 194 místy. V celkovém vyjádření těchto 5 bank má celkem 3 413 obchodních míst, což představuje zhruba 17,25% veškerých bankovních poboček.

Tab. č. 8

Pořadí podle obchodních míst v Německu k 31. 12. 2004

Pořadí	Název banky	Počet obchodních míst
1	Dresdner Bank AG	911
2	Deutsche Bank AG	831
3	Commerzbank AG	796
4	HVB Bank AG	681
5	West Landes Bank	194

6.2.3. Podle počtu zaměstnanců

K 31. 12. 2004 byl celkový počet zaměstnanců v bankovním systému Německa 412 387. Z tohoto počtu měla nejvíce zaměstnanců Commerzbank AG s počtem 23 668, což představuje zhruba 5,74% z celkového počtu všech zaměstnanců. Na druhém místě se umístila DZ bank s 12 376 zaměstnanců. Když bychom toto číslo vyjádřili k celkovému počtu zaměstnanců, dostaneme 3,00% podíl na celkovém počtu. Na třetím místě byla West Landes Bank s 5 132 zaměstnanci. Tyto tři banky mají více jak 9,98% podíl zaměstnanců k celkovému počtu zaměstnanců. S 4 104 zaměstnanci byla na čtvrtém místě Bayern Landes Bank AG. A na pátém místě se umístila Hypo Bank AG s počtem 2 478 zaměstnanců.

Tab. č. 9

Pořadí podle zaměstnanců k 31. 12. 2004

Pořadí	Název banky	Počet zaměstnanců
1	Commerzbank AG	23 668
2	DZ Bank	12 376
3	West LB Bank	5 132
4	Bayern Landes Bank	4 104
5	Hypo Bank	2 478

6.2.4. Kapitálová přiměřenost

I v Německu musí dosahovat kapitálová přiměřenost minimálně 8 % a všechny banky ji musí splňovat.

K 31. 12. 2004 měla největší kapitálovou přiměřenost West Landes Bank, která dosáhla výše 14,4%. Na druhém místě se umístila Commerz Bank AG s kapitálovou přiměřeností ve výši 12,6%. Třetí místo zaujala Bayern Landes Bank s 12,5%. Na posledním místě se umístila DZ Bank, která měla kapitálovou přiměřenost 10,3%. Jak je patrné z údajů, že všechny banky mají kapitálovou přiměřenost vyšší jak 10%, což vypovídá o jejich dobrém postavení na bankovním trhu.

Tab. č. 10

Pořadí bank podle kapitálové přiměřenosti k 31. 12. 2004
(v %)

Pořadí	Název banky	Kapitálová přiměřenost
1	West LB Bank	13,2
2	Commerzbank AG	12,6
3	Bayern Landes Bank	12,3
4	DZ Bank	10,4
5	Hypo Bank	10,2

6.2.5. Hospodářský výsledek – čistý zisk

Největšího hospodářského výsledku k 31. 12. 2004 dosáhla Commerzbank AG s 250 mil. Euro, což v přepočtu na české koruny je 7 616,25 mil Kč. Na druhém místě se umístila Hypo Bank s 243,3 mil Euro. Pokud tuto částku přepočteme na české koruny dostaneme 7 412,1345 mil. Kč. S 132 mil Euro byla na třetím místě k 31. 12. 2004 DZ Bank AG. Tato částka vyjádřená v českých korunách činí 4 021,38 mil. Na čtvrtém místě se umístila Bayern Landes Bank s 63 mil Euro, což je v přepočtu 1 919,295 mil. českých korun. A na posledním pátém místě byla z porovnávaných bank West Landes bank, která měla ztrátu ve výši 920 mil. Euro.

Tab. č. 11

Pořadí podle zisku po zdanění v Německu k 31. 12.
2004
(v mil. Euro)

Pořadí	Název banky	Čistý zisk
1	Commerzbank AG	250
2	Hypo Bank	243,3
3	DZ Bank	132
4	Bayern Landes Bank	63
5	West Landes Bank	-920

6.2.6. Vlastní kapitál

Nejvyššího vlastního kapitálu dosáhla k 31. 12. 2004 Bayern Landes Bank, který činil 8 630 mil Euro, což je 262 912,95 mil Kč. Druhé místo zaujímá Commerzbank AG s 8 572 mil. Euro. Tato částka v přepočtu na Kč činí 261 145,98 mil Kč. Na třetím místě se umístila DZ Bank, která měla vlastní kapitál ve výši 6 189 mil Euro, což je 188 547,885 mil. Kč. Čtvrtou pozici obsadila Hypo bank , kde vlastní kapitál činil 5 592 mil Euro. Pokud bychom tuto částku vyjádřili v Kč dostaneme 170 360,28 mil. Páté místo obsadila West Landes Bank , kde výše vlastního kapitálu dosahovala 3 829 mil Euro což je 116 650,485 mil. Kč.

Tab. č. 12

Pořadí bank podle vlastního kapitálu k 31. 12. 2004
(v mil. Euro)

Pořadí	Název Banky	Vlastní kapitál
1	Bayern Landes Bank	8 630
2	Commerzbank AG	8 527
3	DZ Bank	6 189
4	Hypo Bank	5 592
5	West LB Bank	3 829

6.2.7. Celkové hodnocení

Po srovnání jednotlivých ukazatelů, je patrné, že na prvních pěti místech se vždy umístily velké a silné banky, které mají silnou kapitálovou strukturu a ovládají bankovní trh v Německu. Pokud bychom sledovali vývoj jednotlivých ukazatelů od roku 2002, 2003 a 2004, tak zjistíme, že tyto velké německé banky zaznamenaly výrazné zlepšení. To znamená pokud bychom srovnávali například rok 2003 a 2004 tak meziroční nárůst jednotlivých ukazatelů je mezi 5 - 20% za stejné období, ale u zisku většina bank zaznamenala nárůst přes 100%, což znamená výrazné zlepšení hospodaření. Je to většinou dáno tím, že německé banky mají celou řadu poboček po celé Evropě a některé dokonce i v zámoří.

6.3. Srovnání

Nejvyšší bilanční sumy v Německu dosáhla Bayern Landes Bank s 285 600 mil . Euro což je v přepočtu 8 700 804 mil. Kč. V České republice byla nejlepší ČSOB s 613 281 mil. Kč. Při porovnání těchto částek dostaneme velký rozdíl, který nám ukazuje o kolik je německá banka silnější než česká. U vlastního kapitálu je také značný rozdíl mezi první českou bankou a německou, kde česká banka měla vlastní kapitál 44 835 mil Kč a německá 262 912,95 mil Kč. U kapitálové přiměřenosti se výsledky pohybují mezi 13 – 12 procenty a české banky mají podobnou kapitálovou přiměřenost jako německé a někdy i lepší. Nejvyšší hospodářský výsledek zaznamenala v Německu Commerzbak AG s 250 mil Euro, což je v přepočtu 7 616,25 mil Kč. Naopak v České republice byla první Komerční banka s 8 897 mil Kč. Při srovnání těchto dvou čísel vidíme, že v tomto ukazateli byla lepší česká Komerční banka. A jako poslední ukazatel je porovnání bank podle počtu obchodních míst, kdy je na tom opět lépe Německo než Česká republika, protože nejvíce obchodních míst měla Post bank a to 9 00 0, kdežto u nás Česká spořitelna pouze 647.

Při srovnání jednotlivých ukazatelů německých a českých bank zjistíme, že německé banky jsou na tom podstatně lépe než české, i když v obou zemích je bankovní systém univerzálního charakteru. V rámci EU mají stejné podmínky podnikání. Přesto německé banky mají větší kapitálovou základnu než české. Je to dáno i tím, že mají podstatně více klientů než banky v České republice a také působí na bankovním trhu delší dobu. Dalším důvodem je vlastnictví celé řady poboček v celé Evropě a někdy i zámoří, přičemž jejich kvalita poskytovaných služeb je na vyšší úrovni než v České republice.

7. Bankovní produkty a segmenty klientů

7.1. Česká republika

U Komerční banky a. s. je pět klientských segmentů, které tvoří občané, studenti a mládež, podnikatelé a menší firmy, podniky a poslední pátou místní správa a samospráva. Komerční banka patří k univerzálním bankám na českém bankovním trhu, a proto nabízí celou řadu produktů pro všechny skupiny. Je to od základního produktu a to vedení bankovního účtu až po pojištění přes různé investiční fondy. Produkty lze rozdělit do čtyř kategorií a to na vedení bankovních účtů, půjčky, zhodnocení vložených prostředků a pojištění.

Občané

Pro občany, kteří potřebují určitým způsobem spravovat peníze formou bankovních účtů nabízí tato banka A- konto, Expres konto, Ideal konto. K těmto účtům poskytuje bankokartu, která slouží pro výběr hotovosti z bankomatů, dále MaestroCard, VisaCard a AmericanExpres Card. V nabídce nechybí ani zlaté tzv. Gold karty. V nabídce můžeme nalézt kreditní karty typu MasterCard a Visa Card. V poslední době banka vydává i embosované karty na přání zákazníka, kde jsou ovšem vyšší poplatky za vydání karty. Dále provozování telefonního a internetového bankovníctví, které se v poslední době velice rozvíjí.

Co se týče poskytování úvěrů je zde velmi široká nabídka, která je přizpůsobena potřebám klientů. Můžeme zde nalézt osobní úvěr, který je vyřízen do 24 hodin a máme možnost zda z úvěru bude zapláceno dodavateli nebo si půjčené peníze necháme převést na účet. Dále perfektní půjčka, která je také vyřízena do 24 hodin od zažádání a slouží na vybavení nového bytu. Výhodou je zde, že můžeme získat pojištění pro nesplacení dluhu z důvodů nemoci, invalidity či úmrtí zdarma. Úvěr garant je určen na nepodnikatelskou nemovitost. Úvěr na nemovitost slouží pro investici do bydlení v případě, že nemůžeme nebo nechceme využít hypotečního úvěru.

Pokud máme zájem o zhodnocení peněz můžeme využít těchto produktů, které jsou v nabídce Komerční banky. Za prvé je to fond fénix, který slouží k investování finančních prostředků na kapitálovém trhu. Dále fondy IKS, které mohou mít formy jako

dluhopisový, akciový a nebo kombinovaný. Využívají se pro zhodnocení finančních prostředků na kapitálovém trhu, kde jsou peněžní prostředky ukládány na určitou dobu, minimálně 3 roky a je zde zaručen určitý výnos, který se odvíjí od konkrétního druhu fondu. Fondy patří mezi nejrozšířenější v České republice. V nabídce je i individuální správa aktiv, která slouží pro větší objem finančních prostředků, a to více jak 10 mil. Kč a na dobu delší jak 6 měsíců. Z těchto prostředků je vytvářeno portfolio cenných papírů. Termínovaný účet slouží k uložení určitého finančního obnosu na určitou dobu, kdy máme zaručen vyšší úrok zhodnocení těchto prostředků. Vital plán je vhodný způsob jak ušetřit na koupi domu, bytu či automobilu. Slouží také pro zhodnocování finančních prostředků a je zde i určitá úspora na daních. Je to určitý druh životního pojištění. A poslední v této části jsou zahraniční fondy SGMA, které nám umožní investování do zahraničních fondů v cizích měnách, přičemž investice je určena do akciových nebo zahraničních fondů. V poslední řadě sem spadá i stavební spoření, které slouží pro získání peněžních prostředků na dům nebo rekonstrukci a výhodou u tohoto produktu je získání státní podpory.

Do pojištění je zahrnuto cestovní pojištění, kde se jedná o kombinaci cestovního pojištění do zahraničí, které slouží na úhradu léčebných výloh za hranicemi. Toto pojištění se může doplnit o úrazové pojištění, pojištění odpovědnosti za škodu a pojištění za zavazadla. Dále je zde pojištění Merlin, které nás chrání před zneužitím a nebo ztrátou platební karty, ochrana proti odcizení dokumentů, dokladů a klíčů, které byly ukradeny nebo ztraceny s platební kartou. Patron je finanční zajištění proti případu úmrtí nebo následků úrazu. Pojištění majetku slouží jako ochrana proti nepředvídatelným situacím, odpovědnosti za škodu a samozřejmě pojištění majetku. Banka také nabízí pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla. Rizikové pojištění proti hypotečnímu úvěru slouží k zabezpečení rodiny před nutností splácet hypoteční úvěr v těžkých životních situacích. Vital Grant je kapitálové životní pojištění, které zajišťuje ochranu vůči několika rizikům a zároveň zajišťuje výplatu sjednané částky, která je uvedena ve smlouvě. Vital renta slouží pro zachování obvyklého životního standardu i po odchodu do důchodu. Patří k tzv. životním pojištěním.

Podnikatelé a menší firmy

Zde banka nabízí veškeré služby jako občanům, jen bankovní produkty jsou uváděny pod jiným názvem a mají jiné podmínky pro sjednání a poplatky. Je zde zahrnuto vedení

běžných účtů, vydávání platebních karet. Z úvěrů jsou to například kontokorentní úvěr, podnikatelské úvěry, franchising a další. Mezi zhodnocení peněžních prostředků lze zařadit podílové fondy, měnové opce, měnové forwardy, měnový spot, měnový swap, termínované účty a úrokový swap. Samozřejmě v nabídce pro podnikatele nechybí i pojištění.

Místní správa a samospráva

Pro tyto instituce banka nabízí také celou řadu produktů, jako vedení běžných účtů, municipální úvěry, hypoteční úvěry, dohoda o správě kupní ceny, individuální stav aktiv a dále poskytuje poradenství o projektech, které jsou podporovány v rámci EU a podporou ze státního fondu EU.

Hodnocení

Banky v dnešní řadě poskytují celou řadu produktů, kdy klientovi stačí zajít do bankovního ústavu a může najednou získat všechny potřebné produkty, aniž by musel navštívit jiné instituce. Je to výhoda z hlediska úspory času a nákladů, protože pokud si pořídíme doplňující produkt u stejné banky je levnější a výhodnější, než kdybychom si ho pořizovali samostatně. Veškeré bankovní produkty jsou sjednávány na základě smlouvy, která se sepisuje v dané instituci. V české republice většina bank nabízí velmi podobné produkty, jen se u nich liší jejich názvy. Některé jsou výhodnější a jiné zase méně.

7.2. Německo

V Německu jsou nabízené podobné produkty jako v České republice. Klientské segmenty jsou rozděleny na tři části, a to na občany, podnikatelé a firmy. Toto rozdělení je u většiny německých bank, ale některé mají i zvláštní segment pro správu a samosprávu. U Postbank jsou pouze zmíněné tři skupiny.

Občané

Jako první skupina produktů pro občany jsou bankovní účty a úvěry. Mezi bankovní účty patří různé druhy Girokont, které mají výhody komplexního balíčku s celou řadou

služeb. Dále pak internetové a telefonní bankovníctví, které je součástí vedení účtu, platební karty jak debetní tak i kreditní. Do této skupiny banka zařadila i leasing a platby do zahraničí. U úvěrů je v nabídce osobní úvěr, který je individuálně sjednán a rychle vyřízen, kde si klient může zvolit dobu i částky, které bude splácet. Poštovní minutový servis, který slouží k tomu, pokud klient na dovolené ztratí veškeré peníze, tak mu bude část peněz převedena do místa dovolené a nepotřebuje k tomu žádné konto.

Vklady a spoření mají ve své nabídce investiční fondy, kde základní vklad je 500 Euro a minimální doba 3 roky a slouží ke zhodnocení finančních prostředků na kapitálovém trhu, kde výnos z fondů je poměrně vysoký. Sparen 3000 je spořicí účet s vysokým zúročením a platí zde, čím více na účet vložíme tím vyšší je úroková sazba. Na přání zákazníka je k tomuto účtu vystavena i vkladní spořicí knížka. Sparcard 3000 plus direkt je také spořicí účet, ale pro vyšší obnos a vyšší zúročení. Pokud vložíme více jak 3 000 Euro úrok činí 2,4% p. a. Toto konto je možno otevřít i přes internet, aniž by zákazník musel chodit do banky. Vkladní knížka slouží ke zhodnocení finančních prostředků s úročením 1,5 % p. a. a minimálním rizikem. Spořicí plán je určen pro naspoření finančních prostředků na výstavbu domu. Je zde možnost individuálních vkládaných částek a to od 50 Euro, kde získáváme podporu úrokového bonusu. Kapitál plus je určen pro investování kapitálu na finanční trh, kdy doba uložení je od 30 dnů do šesti let. A jako poslední produkt v této skupině je VL plus, který je kombinací klasické smlouvy o stavebním spoření a investičními fondy. Získáváme zde určitou státní podporu.

Mezi další určitou skupinu produktů, které poskytuje Postbank patří stavební spoření, které má vysoké úročení a to ve výši 3,75% p. a. a je zde i možnost překlenovacího úvěru. Přičemž stavební spoření slouží k výstavbě domu, rekonstrukci či modernizaci bytu, domu. Další je zde stavební úvěr, který je určen na rekonstrukce a modernizace bytu.

Pojištění a zaopatření, kde do zaopatření patří Komfortrente, Privatrente a Sofortrente, které jsou určeny pro zaopatření ve stáří. Pojištění spočívá ve vyplácení určité částky v důchodovém věku a zlepšení životní situace. Klient určitou dobu spoří na tento účet, aby mu pak mohla být tato renta vyplácena. Je to sjednáno na základě individuálních podmínek, které si klient sjedná s bankou. Do této skupiny patří také Direktversicherung, kdy klient má možnost rozhodnutí, zda si nechá v 65. roce života vyplatit celou částku najednou, nebo mu částka bude vyplácena prostřednictvím renty. Mezi pojištění je zahrnut produkt s názvem Riziko, což je pojištění pro případ smrti a následné zaopatření rodiny pozůstalých.

Dále banky obchodují s cennými papíry, kterých je celá řada, jsou to například akcie, dluhopisy, opce fondy a mnoho dalších.

Firmy

Firmám jsou poskytovány podobné produkty jako občanům nebo podnikatelům. Do platebního styku jsou zahrnuty jak tuzemský tak i zahraniční platební styk, vkládání vkladů v cizích měnách, možnost zřízení terminálů pro placení kartou, možnost financování jako například logistické financování a financování firmy. Zhodnocování vkladů pomocí terminovaných účtů a fondů, dále leasing, faktoring a také obchody s cennými papíry.

Hodnocení

Jak je patrné, tak banky v Německu poskytují celou řadu služeb a produktů svým klientům. Je zde určitá výhoda, že většina produktů může být zřízena prostřednictvím internetu a klient tak nemusí chodit do banky, jsou to například běžné a termínované účty. Přičemž zřízení bankovního produktu je velmi rychlé a vyřízeno většinou do 24 hodin od požádání o zřízení služby. Tímto je zaručena spokojenost klientů.

7.3. Celkové hodnocení

Pokud srovnáme bankovní produkty v České republice a v Německu, zjistíme že rozsah poskytovaných služeb je stejný, a jak v České republice tak i v Německu jsou banky univerzálního charakteru, to znamená že poskytují celou řadu produktů, a to od bankovních účtů až po nejrůznější pojištění. Jediný rozdíl u těchto produktů je v jejich ceně, protože poplatky v ČR jsou podstatně vyšší než v Německu a také v doba vyřízení žádostí v ČR trvá daleko déle než v zahraničí. Velkou výhodou spatřují v tom, že některé služby a produkty se dají v Německu zařídit přes internet a klient tak nemusí chodit do banky. V ČR tato služba zatím není, ale je otázkou času, kdy tato služba se objeví i u nás, protože většina českých bank je ve vlastnictví zahraničních bank, a ty budou mít zájem rozšířit tuto službu i zde.

8. Úroková a poplatková politika

8.1. Česká republika

8.1.1. Úrokové sazby

Komerční banka a. s. má 5 úrokových pásem, kde první pásmo je do 49 999Kč, druhé od 50 000,-- do 249 999,--, třetí od 250 000,-- do 499 999,--, čtvrté od 500 000,-- do 999 999,-- a poslední páté pásmo od 1 000 000,--. Pokud vložíme částku 20 000,-- na 14 dní, tak tento vklad bude úročen sazbou 0,39% p. a. ale pokud bychom tento vklad vložili na dva roky, tak bude částka úročena 1,07% p. a. Naopak pokud bychom vložili částku 1 000 000,-- na 14 dní bude úročena 1,15% p. a. Co se týče běžných účtů tak úročení jednotlivých vkladů je podobné jen s tím rozdílem, že úrokové sazby jsou mnohem nižší. Komerční banka má pevné úrokové sazby u Ideal konto, Perfekt konto, které jsou ve výši 0,2% p. a. a u studentských kont Gaudeamus je stanovena úroková sazba ve výši 0,4% p. a. Pokud bychom využili kontokorentu u těchto účtů tak úroky, které budeme muset zaplatit bance jsou několikanásobně vyšší než které od banky dostaneme. Pokud se u Perfekt konta u Komerční banky dostaneme na povolený debet – Premium úroková sazba činí 16% p. a. pokud povolený nezajištěný debet tak 19 % p. a., ale pokud budeme mít nepovolený debet tak úroková sazba bude činit 25 % p. a.. U komerční banky jsou úroky za hypoteční úvěr rozděleny na deset let. Kdy za první rok banka požaduje úrok ve výši 3,29%, druhý 3,70%, třetí 4,01%, čtvrtý 4,17 %, pátý 4,17%, šestý 4,52% a za desátý rok 4,91%. Tato sazba je po dobu platnosti úrokových podmínek dle smlouvy o hypotečním úvěru. Úrok z prodlení je ve výši 25% p. a.

ČSOB má pouze čtyři úroková pásma a to první do 149 999Kč, druhé od 150 000,-- do 499 999,-- třetí pásmo od 500 000 do 999 999,-- a poslední pásmo je více jak jeden milion korun. Pokud bychom jako u Komerční banky vložili částku 20 000 na 14 dní bude úročena 0,45 % p. a. a kdyby doba byla dva roky, tak je úroková sazba ve výši 1,10 % p. a. Naopak pokud vložíme částku 1 000 000,-- na 14 dní bude úrok 1,10 % p.a. ČSOB má stanovenou pevnou sazbu úročení pouze u Osobního konta a to ve výši 0,15% p. a. U ostatních kont je úročení jednotlivých vkladů na účtě podle pásem, kde u Aktivního konta a Prémiového konta je první pásmo úročeno 0,25% p. a., druhé 0,45% p. a. a třetí pásmo 0,60% p. a. Studentské konto má pevnou úrokovou sazbu 0,40% p. a. což je ve stejné výši jako u Komerční banky. Při povoleném přečerpání účtu je úroková sazba ve

výši 12,9% p. a. Pokud však nastane situace pro povolené přečerpání pro otevřené účty tak sazba je ve výši 3M PRIBOR + 6% p. a. A jako poslední je zde úrok z prodlení, který činí 15 % p. a. U hypoteční úvěrů pro fyzické osoby a občany jsou úrokové sazby nižší. U ČSOB sazba činí pro první rok 2,80%, druhý rok 3,10%, třetí 3,25 %, čtvrtý 3,55, pátý 3,55 %. A 20% p. a. činí sazba za úrok z prodlení, to znamená, když včas nezaplatíme.

Jako třetí Raiffeisen banka má také pět pásem jako Komerční banka. První pásmo je do od 10 000 do 99 999, druhé pásmo od 100 000 do 199 999, třetí od 200 000 do 499 999, čtvrté pásmo od 500 000 do 999 999 a poslední pásmo je nad 1 milion korun. U prvních dvou pásem nelze termínovaný vklad uložit na jeden týden. Úrokové sazby začínají dobou delší jak dva týdny. Pokud bychom stejnou částku jako u předchozích bank uložili na 14 dní bude úrok 0,55 % p. a. a pokud na dva roky tak ve výši 1,20% p. a. Pokud ale naopak uložíme částku 1 000 000 na dobu 14 dnů, získáme úrok ve výši 1,20 % p. a. Raiffeisen banka má stanovené pevné úročení u běžných účtů, které jsou úročeny 0,1 % p. a. U Komplet konta Student je to trochu rozdílné. Výše zůstatku je rozdělena do 4 skupin, kde první je do 19 999 Kč a úrok 1,2 % p. a., druhá od 20 000 až 49 999 Kč s úrokem 1 % p. a., třetí 50 000 až 99 999 Kč 0,5% p. a. a poslední skupina více jak 100 000,-- s úročením 0,01%. Je vidět, že čím více máme peněz na účtě tím je úroková sazba nižší. Když bychom překročili úvěrový rámec je sazba ve výši 24,1 % p. a. a pokud by nastala situace bez úvěrového rámce, činí úrok 26,10 %. U hypotečních zástavních listů je úroková sazba 2,36 % p. a.

Tyto úrokové sazby jsou u jednotlivých bank v České republice různé, ale většinou jejich rozdíl je nepatrný, to znamená řádově v několika setinách procenta. Z tohoto srovnání je patrné, že nejvyšší úrokové sazby u termínovaných vkladů má Raiffeisen banka, a také největší zúročení studentského konta. Naopak nejnižší zúročení je v případě běžných účtů. Je nutno říci, že rozdíly v úrokových sazbách jsou minimální.

8.1.2. Bankovní poplatky

Poplatky u bank v České republice jsou velmi vysoké a také jsou proto terčem kritiky jak veřejnosti tak i odborníků, protože banky na českém trhu si nechávají zaplatit veškeré služby, které klientovi, jak občanovi i organizaci účtují. V současné době se tyto podmínky trochu zlepšují a klienti dostávají více služeb zdarma, ale stále se nemohou

banky rovnat západní Evropě. Mezi výhodné produkty, které jsou na trhu jsou takzvané „balíčky“, za které zaplatíme určitou sumu za měsíc a máme některé služby zdarma.

U komerční banky existuje Ideal konto, kde získáme zdarma založení účtu, zasílání čtvrtletního, pololetního nebo ročního výpisu z účtu, také platební kartu VISA, dále pak ABA – asistenční kartu pro motoristy, zvýhodněnou cenu pro telefonní a internetové bankovníctví za 39 Kč. Cena tohoto balíčku je 34 Kč za měsíc. Podobný produkt Ideal konta je Perfekt konto. Zde je také založení účtu zdarma, zasílání měsíčního, čtvrtletního, pololetního nebo ročního výpisu z účtu, záleží na klientovi jakou periodiku zvolí. Dále platební kartu VISA, ABA – asistenční kartu pro motoristy, telefonní a internetové bankovníctví, kde záleží na zákazníkovi, kterou službu preferuje. Další velkou výhodou toho balíčku je možnost čerpat okamžitě úvěr ihned po založení konta, dále pak dva výběry za měsíc zdarma z bankomatů Komerční banky uskutečněné perfekt kartou. Cena této služby je 59 korun měsíčně. Za samostatné telefonní bankovníctví k jinému kontu je poplatek ve výši 55 korun za měsíc, přičemž zřízení této služby je zdarma. Internetové bankovníctví je o trochu levnější, což představuje 44 korun za měsíc. Další poplatky nastávají, pokud chceme vybírat peníze z bankomatů, kdy musíme zaplatit 6 korun pokud vybíráme z bankomatů Komerční banky, a 35 korun za výběr z ostatních bankomatů. Pokud však potřebujeme vybrat peníze v zahraničí, tak tato služba je zpoplatněna cenou 100Kč + 1 % z částky, kterou vybíráme. Při podávání příkazů k úhradě na pobočce zaplatíme 10 korun, přes telefonní bankovníctví je to o něco levnější. První až šestý příkaz v měsíci stojí 6 korun a následující také 10 korun. Nejlevnější je podávat příkaz k úhradě přes internetové bankovníctví, protože zde zaplatíme jen 3 koruny. Za platební karty VISA a MAESTRO je poplatek ve výši 200 korun za rok. Pokud bychom chtěli eCard zaplatíme 65 korun ročně a za American EXPRES 700Kč za rok. Mezi nejdražší karty patří tradičně Gold karty, kdy jejich cena je ve výši 5 000 korun za rok.

U Československé obchodní banky jsou také nabízeny tzv. balíčky. Jako jeho představitel je ČSOB osobní konto plus, kde měsíční poplatek činí 50 korun. Tento účet je zřízen zdarma a veden v CZK, k tomuto účtu dostaneme zdarma měsíční výpis z účtu a máme dále možnost používat ČSOB Linku 24 a ČSOB internetbanking 24. Zdarma dostaneme mezinárodní kartu VISA electron a máme zde možnost získat na vlastní přání i embosovanou kartu MAESTRO za 400 korun měsíčně. Jednou z dalších možností kont banky je ČSOB běžný účet, kde jeho cena za měsíc činí 30 korun. Zde dostaneme zdarma měsíční výpis z účtu. Účet je veden v CZK. Zdarma je zde služba ČSOB info. Za elektronickou VISA kartu zaplatíme 200 Kč za rok. Za internetové bankovníctví si banka

účtuje 20 korun za měsíc a za telefonní bankovníctví 40 za měsíc, což je jednou tak dražší jak internetové bankovníctví. Výběr hotových peněz z bankomatů je zde také zpoplatněn a rozdělen na dvě skupiny. Pokud vybíráme z bankomatů Československé obchodní banky jak v České republice nebo na Slovensku zaplatíme 5 korun a 25 korun ze všech ostatních bankomatů. Výběr v zahraničí je podstatně dražší a poplatky jsou účtovány ve výši 80 korun + 0,5 % z vybírané částky. Nejdražší příkaz k úhradě je, pokud ho podáme přímo na pobočce banky, což představuje částku 18 korun. O polovinu levnější, tedy 9 korun je, když platební příkaz podáme prostřednictvím sběrného boxu. Mezi levnější způsoby patří zadání příkazu přes telefonní bankovníctví neboli prostřednictvím call centra a to 6 korun. Již tradičně nejlevnější je internetové bankovníctví a to pouhé 3 koruny. Platební karty jsou rozděleny do dvou skupin, na debetní a kreditní. Každá skupina má rozdílné poplatky. Mezi debetní karty jsou zahrnovány karty s názvem VISA, kde roční poplatek činí 200 korun, za kartu VISA Classic 500 korun ročně a VISA Gold 4 000 Kč. Do skupiny kreditních karet patří typy MasterCard. Roční poplatek je ve výši 400 korun, za neembosovanou kartu 250 korun a za Master GoldCard 3 000,--.

Jako u předešlých dvou bank, tak i také Raiffeisen bank nabízí produktové balíčky. Mezi tyto služby patří Komplet konto, kde základní poplatek za měsíc činí 45 korun. Je zde povinnost minimálního vkladu a minimálního zůstatku ve výši 500 Kč. Jak je zvykem u těchto balíčků je řada služeb zdarma a to zřízení a vedení účtu, čtvrtletní výpisy z účtu, které jsou zasílány poštou, vydání a vedení platební karty VISA Electron dále pak zřízení kontokorentu, vedení úvěru zdarma. Klient si může vybrat mezi internetovým nebo telefonním bankovníctví, které mu bude také vedeno zdarma. Pokud bychom neměli zájem o tzv. balíčky banka nabízí vedení účtů za 15 korun měsíčně, kde je také podmínka minimálního počátečního vkladu a zůstatku ve výši 500 Kč. Za výpis z účtu si účtuje 19 korun. Za internetové nebo telefonní bankovníctví, které není součástí tzv. balíčku zákazník zaplatí 35 korun měsíčně, přičemž zřízení a vydání certifikátu a hesla je zdarma. Pokud se jedná o první nebo druhý výběh hotovosti z bankomatů Raiffeisen banky je služba zpoplatněna ve výši 5 korun za výběr, za třetí a další výběry zaplatí klient 9 korun za každý výběr. Při výběru z ostatních bankomatů zaplatí 40 Kč. Pokud bychom chtěli vybírat hotovost v zahraničí musíme zaplatit 1 % z vybírané částky avšak minimálně 125 Kč za výběr. Nejdražší příkaz k úhradě je podaný na pobočce a to za 19 Kč, levnější možnost je podat příkaz k úhradě přes sběrný box, kde cena je 9 Kč. Mezi levnější způsoby podání příkazu k úhradě je přes telefonní bankovníctví a to za 4 Kč a přes internetové za 3 Kč. Roční poplatek za VISA Electron, MAESTRO, MC Standard činí 90 korun, ale k této

ceně je připočítávám měsíční poplatek ve výši 15 Kč. Pokud bychom tuto částku přepočítali na celkový roční poplatek, dostaneme poplatek ve výši 270 korun za rok.

Tab. č. 13

Bankovní poplatky (v Kč)

Služba	KB	ČSOB	Raiffeisen bank
Cena balíčku	59	50	45
Telefonní bankovníctví	55	40	35
Internetové bankovníctví	44	20	35
Výběr z vlastního bankomatu	6	5	5
Výběr z ostatních bankomatů	35	25	40
Platební příkaz na pobočce	10	18	19
Platební příkaz přes sběrný box	10	9	9
Platební příkaz přes telefon	6	6	4
Platební příkaz přes internet	3	3	3
Karta VISA	200	200	90 + 15 Kč měsíčně
Karta Maestro	200	400	90 + 15 Kč měsíčně
Gold Karty	5 000	3 000	4 800

8.1.3. Shrnutí

Pokud se podíváme na jednotlivé úrokové sazby u těchto dvou bank, zjistíme že jejich rozdíl je minimální, a většinou představuje jen několik setin procenta. U jednoho produktu má Komerční banka nižší úrokové sazby a u jiného zase naopak o pár setin vyšší. Ve většině případů však není žádný rozdíl.

U poplatkové politiky se už jednotlivé banky u jednotlivých položek výrazně liší. Kde Komerční banka má dražší jak základní „balíček“, tak i internetové a telefonní bankovníctví než Československá obchodní banka. U příkazu k úhradě, jsou poplatky na stejné úrovni, kdy u obou srovnávaných bank vychází nejlevněji zadat příkaz k úhradě přes internetové bankovníctví. Platební karta VISA je levnější u Komerční banky než u ČSOB. Zde je představen jen základní zlomek částek, které si banky účtují, pokud bychom udělali širší srovnání, zjistíme že v součtu celkových poplatků dostaneme zhruba stejnou částku, kterou musíme bance za služby zaplatit.

8.2. Německo

8.2.1. Úroková politika

Post Bank má různé skupiny jak pro úvěry tak pro termínové a spořicí účty. U termínových účtů jsou skupiny od 2 500 do 9 999, dále od 10 000 do 49 999 a třetí více jak padesát tisíc Euro. Kde je možnost uložit vklad od 30 dnů až do 6 let, kde nejnižší úroková sazba činí 1,4 % p. a. a nejvyšší úroková sazba 3,2 %. Pokud bychom uložili 3 000 Euro na 30 dní bude úročena sazbou 1,4 % p. a. a pokud na 6 let tak 3 %. Naopak částka 50 000 Euro, na 30dní je úročena 1,6 % a na 6 let maximální úrokovou sazbou ve výši 3,2%. Při úvěrech, které banka nabízí jsou pouze dvě skupiny. A to od 2 500 – 4 999 Euro a druhá skupina od 5 000 Euro do 50 000 Euro. Přičemž doba je rozdělena od 12 měsíců, do 35 měsíců do 47 měsíců a do 59 měsíců.

Tab. č. 14

Úrokové sazby u úvěrů v % p. a.

Doba	2500 - 4 999	5 000 - 50 000
do 12	3,02	6,98
12 až 35	4,08	6,99
36 až 47	4,49	5,98
48 až 59	4,8	5,99

U Deutsche Bank jsou termínované a spořicí účty rozděleny podle výše vložené částky a také podle doby, na kterou je vklad vložen. Podle doby je to do 6 měsíců, na 1 rok, dva roky, tři roky a čtyři roky. A částkou je to omezeno do 2 500 Euro a nad 2 500 Euro. Přičemž nejnižší úročení je 1,9 % a nejvyšší 2,6 %. Pokud vložíme vklad 3 000 Euro na dobu 30 dní, bude úročen sazbou 1,9 % p. a., pokud na 4 roky tak 2,6% p. a. Naopak částka 50 000 Euro na dobu 4 let by byla úročena 2,6% p. a. a na 30 dní pouze 2 % p. a. U úvěrů, které poskytuje Deutsche bank, jsou skupiny rozděleny podle měsíců a to do 12, do 24, do 36, do 47 a do 72. Přičemž nejnižší úrok je v první skupině a to 3,99% naopak nejvyšší v poslední kde činí 10,30% p. a. Je zde patrné, že pokud bude úvěr poskytnut na delší dobu je úročení přímo úměrné době. U této banky je hranice úvěru 50 000 Euro, a úrokové sazby jsou stejné pro různé výše úvěru

Bayerische und Hypo – Vereinsbank má termínované vklady omezené 3 měsíční výpovědní lhůtou, kdy částka po 2 500 Euro je úročena 0,75 % p. a., nad 2 500 Euro 1,20%

p. a., nad 5 000 Euro 1,40% p. a. nad 10 000 Euro 1,60 % p. a. a na nad 25 000 Euro je úrok ve výši 2,10 % p. a. Co se týče úvěrů, které tato banka poskytuje jsou v rozmezí od 1 500 do 50 000 Euro. Přičemž pokud splatíme úvěr do 12 měsíců je úroková sazba v rozmezí od 5,95 – 13,48 % p. a., tato výše je i u úvěrů které jsou v rozmezí od 13 do 36 měsíců. Záleží na individuálních podmínkách klienta. Pokud je doba 13 -84 měsíců tak se úrok pohybuje v rozmezí od 9,95% p. a. do 16,95% p. a. a opět to záleží na individuálně dohodnutých podmínkách klienta s bankou.

8.2.2. Poplatková politika

Jako v České republice tak i v Německu, banky nabízejí balíčkové produkty, kdy klient získává určité množství služeb zdarma. Není tomu výjimkou ani u Post bank, která má v nabídce Giro konto plus. Toto konto je omezeno hranicí měsíčního příjmu, pokud klient zašle každý měsíc minimálně 1 250 Euro, má vedení účtu zdarma, pokud však nedosáhne daný měsíc tuto částku, musí zaplatit poplatek ve výši 5,90 Euro. Ale naopak získá velké množství služeb zdarma, jako je zřízení účtu, vybírání peněz platební kartou z bankomatů celého koncernu, zdarma možnost směny měny, dále pak na jeden rok Visa kartu zdarma, telefonní a internetové bankovníctví, výpis z účtu, trvalý příkaz k úhradě, inkasní příkazy jsou také zdarma.. Post bank nabízí Giro extra plus, kde hranice pro bezplatné vedení účtu je 3 000 Eur, a pokud tato podmínka nebude splněna zaplatí klient za měsíční vedení účtu 9,90 Euro. Zde získáme služby zdarma jako u předchozího konta Giro plus, a navíc po celou dobu vedení účtu kartu VISA zdarma, také telefonní a internetové bankovníctví. Pokud bychom vybírali hotovost z ostatních bankomatů, poplatek činí 2 % z vybírané částky avšak minimálně 5 Euro. Výběr z vlastních bankomatů je zdarma. Výběr z bankomatů v zahraničí je zpoplatněn 1,85 % z vybírané částky. Výpis z účtu, trvalý příkaz k úhradě, jak zřízení, zrušení tak provedení je také zdarma.

Mezi velké banky se také řadí Deutsche bank AG. Mezi její produkty patří Aktiv konto, kde základní měsíční poplatek činí 4,49 Euro, ale pokud bude mít u banky otevřen účet například manžel, manželka, přítelkyně nebo člen rodiny, měsíční poplatek je poloviční a to ve výši 2,24 Euro. Jako u předchozí banky, i tato banka nabízí celou řadu služeb zdarma. Mezi které patří zřízení konta, výpis z účtu zasílaný poštou, telefonní a internetové bankovníctví, příkazy k úhradě provedené jak na přepážce tak přes telefonní a internetové bankovníctví, výběry hotovosti z bankomatů, účetní položky vzniklé v daném měsíci a také platební kartu Deutsche Bank Card. Jinou možností je zřízení Plus konta,

kde měsíční poplatek je 7,99 Euro a pokud budou splněny podmínky jako v předchozím případě, je poplatek 3,99 Euro. Pokud bychom chtěli Master Card nebo VISA Card musíme za ně zaplatit 20,45 Euro ročně. Dále mezi služby, které nejsou zpoplatněny patří i výběr z bankomatů v rámci celého koncernu, pokud bychom ale vybírali z ostatních bankomatů zaplatíme 5,11 Euro. Výběr v zahraničí z bankomatů je také zpoplatněn a to 2% z vybírané částky, pokud to není v rámci koncernu, který působí ve většině evropských zemí.

Mezi střední banky podle bilanční sumy patří Bayerische und Hypo – Vereinsbank, kde mezi produktové balíčky patří Komfort konto. Základní poplatek za tuto službu činí 7 Euro za měsíc. Je zde určitá výhoda, pokud na kontě máme více jak 1 500 Euro je nám zůstatek úročen vyšší úrokovou sazbou a to 3 % p. a. Jak je zvykem i zde je celá řada služeb zdarma, jako výpisy z účtu zasílané poštou, zřízení konta, a také výběr z vlastních bankomatů ve skupině HVB Group. Zdarma také dostaneme Master Card a možnost převodů peněz pomocí příkazů k úhradě. Následující konto se jmenuje Komfort konto. Pokud na toto konto zasíláme měsíčně více jak 1 500 Euro, je vedení účtu zdarma, pokud však této částky nedosahujeme je zpoplatněno 5 Euro za měsíc. Zdarma získáme zřízení účtu, výpisy zasílané poštou a také výběry z bankomatů skupiny HVB Group. Součástí tohoto balíčku je i platební karta Maestro, kterou získáme zdarma. Za platební kartu Maestro, která není v rámci balíčku je poplatek ve výši 20 Euro za rok. Co se týče výběrů z bankomatů, je bez poplatků, pokud vybíráme z bankomatů skupiny HVB Group jak v Německu tak v zahraničí. Výběr v ostatních bankomatech je zpoplatněn částkou 1 % z vybírané částky, avšak minimálně 3,95 Euro. Příkazy k úhradě jsou zdarma jakožto i účetní položky.

Tab. č. 15

Bankovní poplatky (v Eurech)

Služba	Postbank	Deutsche Bank	Vereinsbank
Cena balíčku	5,9	4,49	5
Telefonní bankovníctví	zdarma	zdarma	zdarma
Internetové bankovníctví	zdarma	zdarma	zdarma
Výběr z vlastního bankomatu	zdarma	zdarma	zdarma
Výběr z cizího bankomatu	2% minimálně 5	2% minimálně 5,11	1% minimálně 3,95
Příkaz k úhradě	zdarma	zdarma	zdarma
Karta Maestro	20	20,45	20

8.2.3. Shrnutí

Většina bankovních služeb v Německu je zdarma a nebo poplatky nejsou moc vysoké. Převážně se sazba za vedení účtu odvíjí od zůstatku, nebo od měsíčního obratu, který je stanoven k jednotlivým kontům. Pokud se podíváme na poplatky jednotlivých bank, je patrné, že první dvě velké banky, mají o něco nižší poplatky a nabízejí více služeb zdarma, ale i Vereinsbank nijak nezaostává a rozdíl je v poplatcích minimální. Je to dáno tím, že velké banky mají silné zázemí a mohou si dovolit nabízet mnohem výhodnější služby pro své klienty než menší banky. Částka 1 250 Euro u Postbank za měsíc není nijak vysoká, protože pokud se podíváme na výdělky jednotlivých pracovníků, zjistíme, že pro většinu lidí, kteří pošlou celou svojí výplatu na účet mají vedení zdarma. Například skladník vydělá minimálně za měsíc 1 495 Euro, nevyučení stavební dělník 1 256 Euro, a nebo vyučení stavební dělník 1 717 Euro. Pokrýváč rovných 1 600 Euro. S tím se moc v České republice nesetkáme, tuto službu nabízí pouze eBanka, kde minimální vklad měsíčně je 14 500 Kč.

Pokud se podíváme na úrokové sazby, tak zjistíme, že rozdíl mezi jednotlivými sazbami je minimální, a nastává spíše v tom, že každá banka má stanoveny jinak hranice částek a nebo jinak ohraničenou dobu, na kterou je vklad u banky uložen nebo naopak poskytnut úvěr.

8.3. Celkové hodnocení

Protože v obou zemích je univerzální bankovní systém, měla by být poplatková a úroková politika obdobná. Hned na začátku zjistíme značné rozdíly, které nastávají u poplatků bankovních balíčků. V Německu máme vedení účtu zdarma, pokud je vklad na účet v určité výši, což v České republice u porovnávaných bank není. Klienti v Německu za většinu služeb neplatí, kdežto u nás jsou skoro všechny služby zpoplatněny a ne malými částkami. Co se týče úrokových sazeb u termínovaných vkladů a účtů, jsou vyšší v Německu než u nás, a rozdíl je i několikanásobný. To zvyhodňuje ukládání peněžních prostředků u bank v Německu. Úrokové sazby u úvěrů jsou České republice poměrně vysoké, kdežto v Německu jsou podstatně nižší a rozdíl činí i několik procent. Závěrem můžeme říci, že služby poskytované v Německu jsou mnohem kvalitnější a levnější než v České republice.

9. Závěr

Při vyhodnocování současného bankovního systému v České republice musíme vycházet z toho, že v minulosti u nás neexistovala v bankovníctví možnost srovnání se střeoevropskými bankovními systémy a praxí. Na české kapitálovém trhu došlo k působení více vlastnických struktur až po restrukturalizaci bankovníctví jako takového a vytvoření nových typů bankovních soustav. Se vstupem do EU byla legislativa na úseku bankovníctví sblížena s praxí ostatních členských zemí a přizpůsobení českého systému legislativní úprav, tak aby podmínky byly srovnatelné.

V celém střeoevropském bankovníctví převládá bankovníctví univerzálních charakteru. V současné době dochází k vytváření silných bankovních koncernů, které si tímto rozšiřují trhy působnosti a působí v celé Evropě i zámoří. Výhodou jsou dobré podmínky pro klienty a nevýhodou minimální možnost konkurence malých bank těmto velkým koncernům.

Český bankovní systém má v současné době univerzální charakter, to znamená, že banka poskytuje celou řadu služeb jako je poskytování základních bankovních produktů, pojištění a také doplňkové služby. Pád silné obchodní banky může určitým způsobem ovlivnit ekonomiku, a proto se za tyto banky určitým způsobem a do určité výše zaručuje stát.

Ve srovnání s Německem, kde je také univerzální bankovní systém, zjistíme, že banky tam jsou mnohem vyspělejší a vyšší úrovni než v České republice. Je to dáno tím, že Německé banky vlastní mnoho dalších bank po celém světě, a tak vytváří velmi silné koncerny. Důležitým faktorem je i rozšířená síť bankovních poboček ve větší části Evropy a někdy i zámoří. Proto také ve všech základních ukazatelích jsou lepší než naše banky. U bilanční sumy je v Německu nejlepší Bayern Landes Bank, která má bilanční sumu v přepočtu 8 700 804 mil. Kč a naopak ČSOB pouze 613 281 mil. Kč, což nám ukazuje o kolik je německá banka silnější než česká. Mají mnohem větší kapitálovou základnu.

Při srovnání jednotlivých bankovních produktů zjistíme, že rozsah služeb je ve stejné míře v obou porovnávaných zemích. Rozdíl nastává, že určitou část bankovních produktů lze v Německu zřídit přes internet jako založení spořicího účtu, běžného účtu a další. Klient proto nemusí vůbec chodit do banky. Tato možnost zatím v České republice není, ale protože většina českých bank je ve vlastnictví zahraničních bank, můžeme očekávat, že v budoucnu budeme moc také zakládat určité bankovní produkty pomocí internetu.

Při porovnávání poplatkové politiky obou zemí, zjistíme že německé banky poskytují většinu služeb zdarma. U bankovních účtů je stanovena hranice minimálního měsíčního vkladu 1 250 Euro. Pokud klient tento požadavek splní má služby spojené s bankovním účtem zdarma. Většina pracujících lidí tuto částku bez problémů za měsíc vydělá. Pokrývač vydělá měsíčně 1 600 Euro, skladník 1 495 Euro, ale i nevyučený stavební dělník, který má zaručenou mzdu 1 256 Euro. Za výběr z bankomatů v rámci celého bankovního koncernu si banka neúčtuje žádné poplatky, i v případě že klient vybírá hotovost v zahraničí u banky, která je součástí koncernu. Za výběry v ostatních bankomatech je poplatek ve výši 5 Euro. Kdežto v České republice tuto službu zatím nabízí pouze eBanka, u které je minimální měsíční vklad na účet 14 500Kč, a pak má klient službu vedení účtu zdarma. Tato částka je mnohem vyšší než minimální mzda v ČR. Celkové měsíční poplatky za vedení bankovního účtu v České republice jsou řádově v desítkách korun, což je mnoho. V současné době už částečně poplatkovou politiku bank upravuje opatření ministerstva financí. Do budoucna můžeme předpokládat, že poplatky za služby se budou snižovat a postupně vyrovnávat Německu.

U úrokové politiky je podobný závěr jako u poplatkové politiky, kdy úročení jak běžných účtů, termínovaných účtů a spořicíh účtů je o něco vyšší v Německu než v České republice.

Podle mého názoru banky působící na českém kapitálovém trhu se musí snažit zlepšovat kvalitu svých poskytovaných služeb tak, aby dosáhly v budoucnu minimálně stejné kvality produktů, které nabízejí banky v Německu a tím si otevřít možnosti působnosti na dalších bankovních trzích. Rozhodujícím je i průzkum trhu a zjištění, o které služby by byl zájem ze strany klientů a popřípadě i jejich způsob poskytování. Soustředění se na rozvoj internetového a telefonního bankovníctví, kde by měly být tyto služby od veškerých bankovních poplatků osvobozeny. Tím banka dosáhne většího uspokojení klientů. Dostatečně legislativně zajistit ochranu údajů dat a zabezpečení proti zneužití, vzhledem k tomu, že hodně českých občanů nedůvěřuje po dřívějších zkušenostech ochraně svých dat. Určitým způsobem musí banky snížit své poplatky za služby, tak aby odpovídaly poplatkům silných cizích bank. Zlepšit přístup pracovníků bank ke klientům a zvyšovat jejich odborné znalosti dalším vzděláním. V neposlední řadě urychlit vyřizování žádostí o úvěry a další bankovní produkty. Banky by se také měly snažit o rozšiřování trhu působnosti a rozšířit tak služby i do dalších zemí.

V současné době je ve vyspělých zemích univerzální systém bankovníctví, který se bude i nadále rozvíjet a banky budou poskytovat mnohem více produktů než v současnosti.

Bude docházet ke slučování velkých bank, které vytvoří určitou síť po celé Evropě a kvalita poskytovaných služeb bude na vysoké úrovni a neustále se zvyšovat.

10. Přílohy

Příloha č. 1¹

Banky bez licence:

Banky v likvidaci nebo konkurzu:

Kreditní a průmyslová banka, AB banka, Česká banka, První slezská banka, Kreditní banka, Realitbanka, COOP banka, Velkomoravská banka, Agrobanka, Ekoagrobanka, Pragobanka, Universal Banka, Moravia Banka, Union banka, Plzeňská banka

Banky zaniklé s likvidací (výmaz z OR):

Evrobanka, Banka Bohemia, Baska

Banky bez licence z důvodu nezahájení činnosti:

West Deutsche Landesbank

Banky bez licence z důvodu fúze s jinou bankou:

Poštovní banka, Bank Austria, HYPO Bank, Foresbank, Erste Bank Sparkassen, Banka Haná, Bank Austria Creditanstalt, Société Generale (branch), Société Générale Banka (a.s.), BAWAG International Bank CZ

Banky bez licence z důvodu transformace na nebankovní subjekt:

Konsolidační banka

Banky bez licence z důvodu ukončení činnosti:

IP banka

Velikost bank podle bilanční sumy

A. Velké banky (bilanční suma nad 100 mld. Kč)

Česká spořitelna, Čs. obchodní banka, HVB Bank, Komerční banka

B. Střední banky (bilanční suma 15 až 100 mld. Kč)

BAWAG Bank CZ, Citibank, CALYON BANK, Česká exportní banka, Českomoravská hypotéční banka, Českomoravská záruční a rozvojová banka, GE Capital Bank, Raiffeisenbank, Volksbank, Živnostenská banka

C. Malé banky (bilanční suma pod 15 mld. Kč)

eBanka, IC banka, J&T banka, PPF banka, Wüstenrot hypotéční banka

D. Pobočky zahraničních bank

ABN AMRO Bank, Commerzbank, Deutsche Bank, Fortis Bank, ING bank, HSBC Bank, Oberbank, Privat Bank, Raiffeisenbank im Stiftland, Všeobecná úvěrová banka, Waldviertel Sparkasse

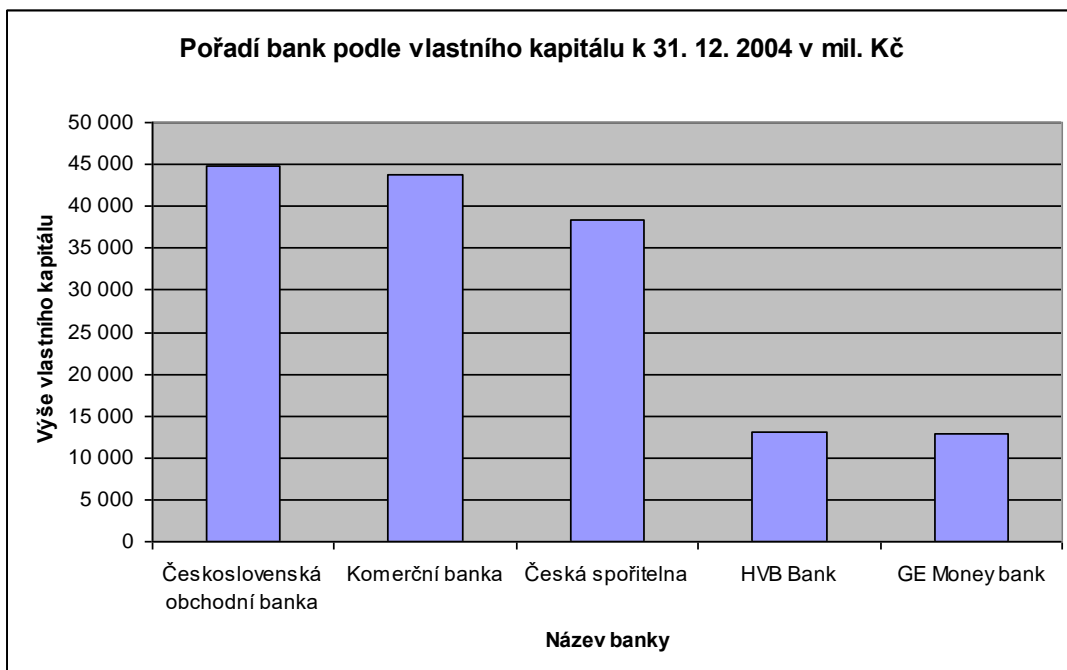
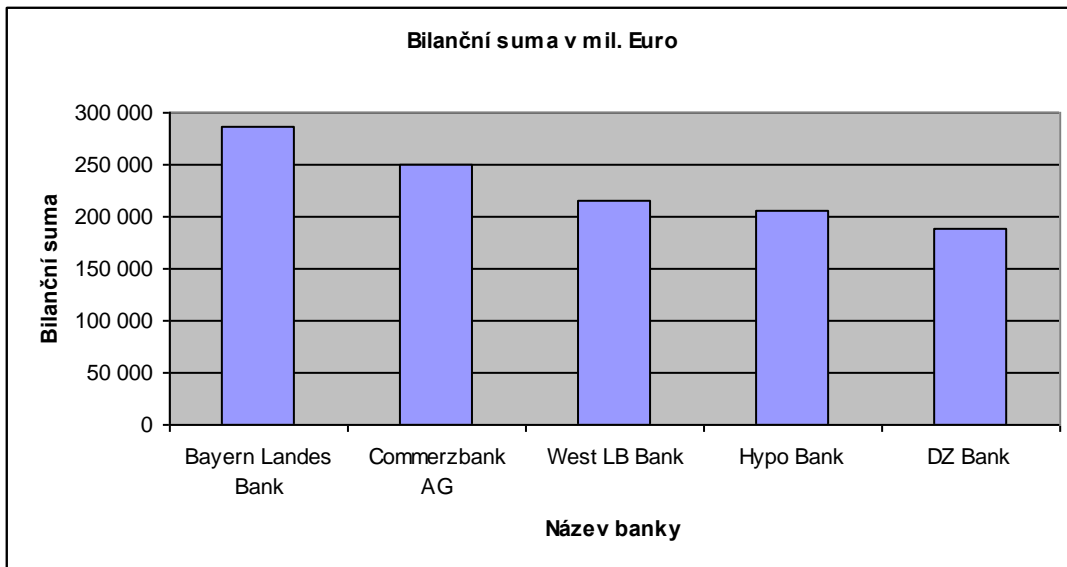
E. Stavební spořitelny

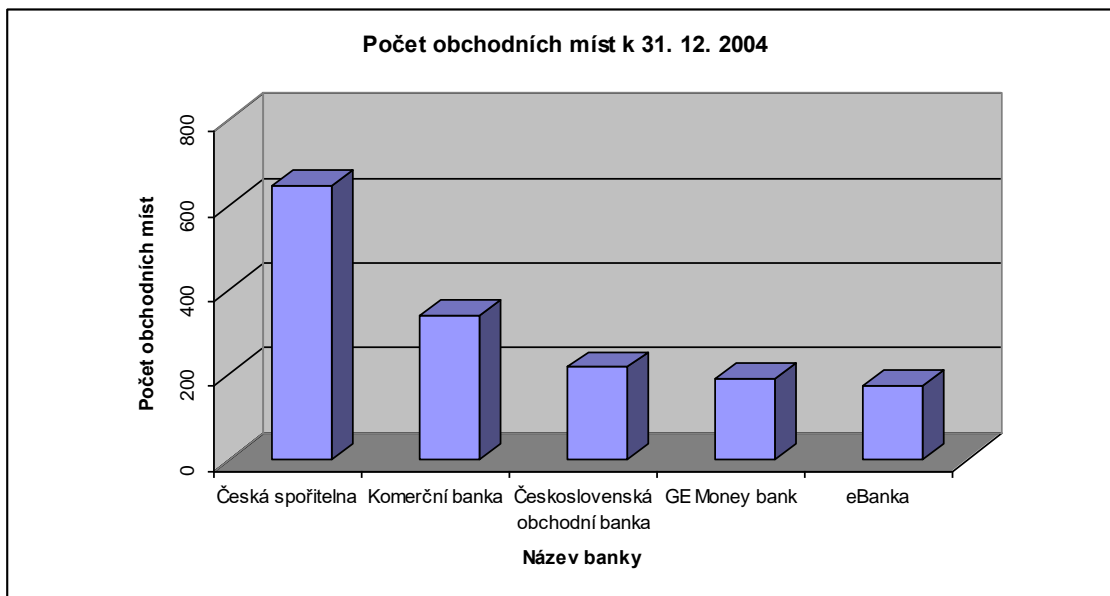
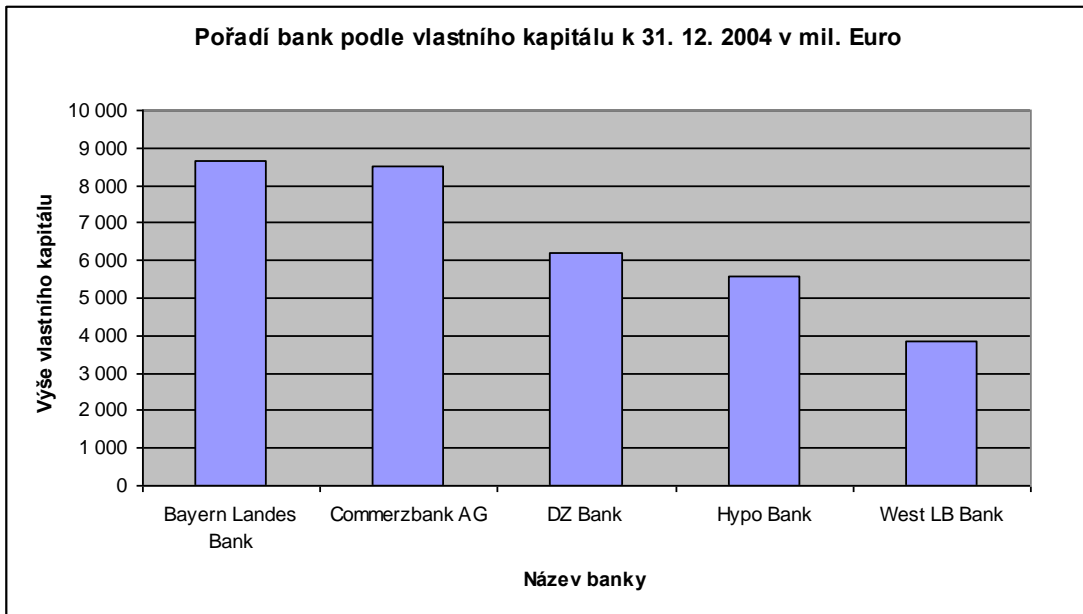
Českomoravská stavební spořitelna, Stavební spořitelna České spořitelny, HYPO - stavební spořitelna, Modrá pyramida stavební spořitelna, Raiffeisen stavební spořitelna, Wüstenrot stavební spořitelna

F. Banky v nucené správě

žádné

¹ www.cnb.cz

11. Seznam použité literatury

1. Dvořák, P.: Komerční bankovníctví pro bankéře a klienty. Praha:LINDE. 1999 475 s. ISBN 80-7201-141-3
2. Revenda, Z.: Centrální bankovníctví. 2. rozšířené vydání. Praha: Management Press. 2002. 782 s. ISBN 80-7261-051-1
3. Polidar, V.: Management Bank a bankovních obchodů. 2. upravené vydání. Praha: Ekopress. 1999. 450 s. ISBN 80-86119-11-4
4. Revenda, Z.: Peněžní ekonomie a bankovníctví. Praha: Management Press. 1999. 620 s. ISBN 80-85943-49-2
5. Šenkýřová, B. a kol.: Bankovníctví I učebnice. 1. vydání. Praha: Grada Publishing. 1999. 264 s. ISBN 80-7169-464-9
6. Výroční zpráva České spořitelny za rok 2004
7. Výroční zpráva Komerční banky za rok 2004
8. Výroční zpráva Československé obchodní banky 2004
9. Výroční zpráva GE Money Bank za rok 2004
10. Výroční zpráva Commerzbank za rok 2004
11. Výroční zpráva HVB bank za rok 2004
12. Výroční zpráva IC banka za rok 2004
13. Výroční zpráva České exportní banky za rok 2004
14. Výroční zpráva J & T Banka za rok 2004
15. Výroční zpráva Českomoravské rozvojové a záruční banky za rok 2004
16. Výroční zpráva eBanka za rok 2004
17. Výroční zpráva Citybank za rok 2004
18. Výroční zpráva West Landes Bank za rok 2004
19. Výroční zpráva Hypo Bank za rok 2004
20. Výroční zpráva DZ Bank za rok 2004
21. Výroční zpráva Bayern Landes Bank za rok 2004
22. Výroční zpráva Commerzbank AG za rok 2004

Internet:

www.cnb.cz

www.jednotlivých.bank

www.finance.cz

www.bankovnictvi.cz

